

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΚΕ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ

**Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.
Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ**

Τμήμα Αναπτυξιακών & Περιφερειακών Πολιτικών

Επιβλέπουσα:

Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία

Σπουδαστής:

Βαφάκος Σωκράτης

ΑΘΗΝΑ - 2018

**Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας της
Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
Η παρέμβαση στην τοπική και
περιφερειακή ανάπτυξη.
Η περίπτωση του δήμου Σητείας**

ΕΣΔΔΑ

Σωκράτης Βαφάκος

© 2018

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Δήλωση

«Δηλώνω ρητά ότι, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας, δεν παραβιάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής».

Αθήνα, 12/12/2018

Σωκράτης Βαφάκος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί να παρουσιάσει την συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, με μελέτη περίπτωσης τον δήμο Σητείας, ο οποίος υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου Κρήτης.

Η έννοια της ανάπτυξης είναι πολυσύνθετη, καθώς περιλαμβάνει εκφάνσεις, όπως την κοινωνική, την οικονομική, την περιβαλλοντική και την πολιτισμική. Οι εν λόγω παράμετροι είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη προκειμένου να εντοπιστούν και να αξιοποιηθούν στον βέλτιστο δυνατό βαθμό τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου και να συντελέσουν στην ανάπτυξη.

Προκειμένου να αναληφθούν σχετικές αναπτυξιακές δράσεις χωρίς να αναστέλλονται από τις δεδομένες δυσχέρειες και αγκυλώσεις του δημοσίου τομέα, ιδρύθηκαν στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης οι λεγόμενες «Αναπτυξιακές Εταιρείες». Πρόκειται για Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ, οι οποίες αναλαμβάνουν δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα με στόχο τόσο το κοινωνικό όφελος όσο και την είσπραξη εσόδων προκειμένου να αξιοποιηθούν για περαιτέρω αναπτυξιακή δραστηριότητα σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Στην περίπτωση του δήμου Σητείας η βασική αναπτυξιακή εταιρεία που έχει ιδρυθεί είναι ο Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (ΟΑΣ). Πρόκειται για ένα επιτυχημένο παράδειγμα αναπτυξιακής εταιρείας με καταλυτική συνεισφορά στον τομέα αυτό τόσο σε επίπεδο τοπικό, όσο και περιφερειακό.

Στο πλαίσιο της έρευνας για την εκπόνηση της παρούσης εργασίας, αξιοποιήθηκε η ήδη υφιστάμενη σχετική βιβλιογραφία, ενώ αξιοποιήθηκαν προσωπικές συνεντεύξεις διευθυντικών στελεχών της Αναπτυξιακής Εταιρείας, καθώς και αιρετών, οι οποίοι συνεισέφεραν πρόθυμα στην όσο το δυνατό πιο σφαιρική προσέγγιση του εν λόγω θέματος.

Λέξεις Κλειδιά

Τοπική Αυτοδιοίκηση, Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη, ΟΑΣ, Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ, επιχειρηματικότητα ΟΤΑ, κοινωνικό όφελος.

ABSTRACT

The present dissertation aims to analyze the contribution of Local Government to local and regional development. This will be affected by means of a case study of the Municipality of Sitia, which belongs to the Regional Unit of Lasithion in the Region of Crete.

The concept of “development” is an intricate one because it comprises aspects such as the social, economic, environmental and cultural one. All these parameters should be taken into consideration in order for any comparative advantages to be highlighted and utilized in the best possible manner and also contribute to development.

In order for such development actions to be undertaken without being suspended by the existing difficulties and distortions of the public sector, there were founded the “Developmental Enterprises” within the framework of Local Government. These are enterprises of the “S.A.” type of Local Government Organizations, which take actions of expansionary nature bearing in mind the social benefit and revenue as well, which will be capitalized for further development, at Local Government level. In case of the Municipality of Sitia, the “Organisation for the Development of Sitia” is the main Developmental Enterprise that has been founded. It is a successful example of such an enterprise, whose contribution on this sector on local and regional levels was critical.

Within the framework of the research in drafting this dissertation, the already existing bibliography has been drawn upon, as well as personal interviews with managerial staff of the Developmental Company as well as elected officials, who willingly contributed to approach the present τ in a manner as balanced as possible.

Key Words

Local Government, Integrated Development, Organisation for the Development of Sitia, Developmental S.A. Enterprises of Local Government Organisations, Entrepreneurship of Local Government Organisations, social benefit.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
ΜΕΡΟΣ 1^ο: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην προεπαναστατική και την περίοδο μετά την επανάσταση.....	13
1. Περίοδος Ι. Καποδίστρια	13
2. Περίοδος Αντιβασιλείας	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο 2^ο μισό του 19^{ου} αιώνα.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Η τοπική αυτοδιοίκηση στον 20^ό αιώνα	17
1. Η διοικητική μεταρρύθμιση του Ελευθέριου Βενιζέλου(ΔΝΖ/1912)	17
2. Η περίοδος 1920-1950	18
3. Περίοδος 1950-1980	19
4. Η δεκαετία του 80'	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: Η δεκαετία του 90' - Εφαρμογή Νομαρχιακής Αυτοδιοίκηση και η πρώτη αναγκαστική συνένωση ΟΤΑ α' βαθμού	25
1. Η πρώτη αναγκαστική συνένωση και η εφαρμογή δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στον 21^ο αιώνα	27
1. Η κωδικοποίηση του ν. 3463/2006	27
2. Η μεταρρύθμιση του 2010	28
3. Η πρόσφατη μεταρρύθμιση - Ν. 4555/2018	30
ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	31
Οι ρυθμίσεις περί των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών	31

ΜΕΡΟΣ 3^ο: ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: Περί του Δήμου Σητείας.....	33
1. Ιστορικά & Δημογραφικά Στοιχεία	33
2. Η οργάνωση των Υπηρεσιών του Δήμου Σητείας.....	35
3. Οι αναπτυξιακές πρωτοβουλίες του Δήμου.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	42
1. ΔΟΚΑΣ.....	43
2. ΟΑΣ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Η ιδιωτική παρέμβαση στην ΠΕ Λασιθίου και οι δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης	54
Μονή Τοπλού	54
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	57
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	62
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΥΛΙΚΟ.....	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	66

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

Α.Α.Ε. ΟΤΑ:	Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ
Α.Ε. :	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΠ :	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α.Κ.Ο.Μ.-Μ. :	Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου και Μαλεβυζίου
ΑΠΕ:	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
Άρ.:	Άρθρο
ΑΣ:	Αγροτικός Συνεταιρισμός
ΑΣΕΠ :	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
ΑΝΚΟ. :	Αναπτυξιακή Κοζάνης ΑΕ
Γ.Σ.:	Γενική Συνέλευση
Δ.Η.Κ.Ε.Σ.:	Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Σητείας
ΔΙΣ:	Δισεκατομμύρια
ΔΚΚ:	Δημοτικός & Κοινοτικός Κώδικας
ΔΟΚΑΣ:	Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας
ΔΡΧ:	Δραχμές
Δ.Σ.:	Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΕΚ:	Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Κοινότητας
Εδ.:	Εδάφιο
Ε.Ε.:	Ετερόρρυθμη Εταιρεία
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΛ:	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων

ΕΚ:	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΑΤ:	Εκατομμύρια
Ε.Κ.Τ.:	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΟΚ :	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΟΤ:	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΠ:	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΝ:	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα»
Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε.:	Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων
ΕΤ.ΑΝ.Ο.Λ.:	Εταιρεία Ανάπτυξης Οροπεδίου Λασιθίου
ΕΤΠΑ:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΚΑΠΗ:	Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΔΑΠ:	Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης
ΚΔΚ:	Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
Κ.Ε.Δ.Ι.:	Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Ιτάνου
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.:	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος
ΚΕΠ:	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚΗΜΔΗΣ:	Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων
ΚΠΣ:	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΛΑΝΕ:	Λασιθιώτικη Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία
ΜΜΕ:	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΜΟΠ:	Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
Ν.:	νομός
ν.:	νόμος

N.A.:	Νοτιοανατολική
ΝΔ:	Νομοθετικό Διάταγμα
ΝΠΔΔ:	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ:	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Α.Κ.:	Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης
ΟΑΣ:	Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας
ΟΟΣΑ:	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΣΑΑ:	Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης
ΟΤΑ:	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΔ :	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ :	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΠ:	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΔΕ:	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΣΗΘΥΑ:	Συμπαγωγή Ηλεκτρικής ενέργειας & Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης
ΣΜΠΕ:	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΣτΕ:	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΤΚ:	Τοπική Κοινότητα
Τ.Ε.Δ.Κ.:	Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων
ΤΠΕ:	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΠΕΘΟ:	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΧΩΔΕ:	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΦΕΚ:	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

C.P.M.R.:	Conference of Peripheral Maritime Regions
DEMSEE:	Deregulated Electricity Markets in South Eastern Europe
GIS	Geographic Information Systems
INTERREG:	Interregional
LEADER:	Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale
LEDA:	Local Employment Development Action
L.t.d.:	Limited
S.A.:	Société Anonyme
UNESCO:	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την παρούσα εργασία ερευνάται το κατά πόσο συνεισφέρει η τοπική αυτοδιοίκηση στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη με τις παρεμβάσεις της.

Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα αυτό με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο θα πρέπει να ερμηνευτεί ο όρος «ανάπτυξη», να δοθεί ένας ορισμός και επιπλέον να διευκρινιστεί και το είδος της ανάπτυξης που επιδιώκεται σε τοπικό επίπεδο και βέβαια τι είδους ανάπτυξη θεωρείται επιθυμητή από τους κατοίκους.

Με τον όρο ανάπτυξη ορίζεται η αύξηση της οικονομικής ευημερίας των πολιτών μιας χώρας, γεγονός που αναδεικνύεται με την αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε συνδυασμό με άλλους δείκτες όπως υγεία και μακροβιότητα (Dornbusch & Fischer, 1993). Πρόκειται για έναν όρο ο οποίος έχει πολλές προεκτάσεις και οπτικές γωνίες. Στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης λαμβάνονται υπόψη και η οικονομική και η κοινωνική και η περιβαλλοντική, αλλά και η πολιτιστική παράμετρος που την διέπουν με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται πρωτίστως το κοινωνικό όφελος. Με γνώμονα το κοινωνικό όφελος θα πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση να παρεμβαίνει προκειμένου να συντελέσει στην τοπική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο της έρευνας που έγινε με την μελέτη του δήμου Σητείας διαπιστώθηκε ότι η επιχειρηματική δράση των ΟΤΑ αποκτά θετική απήχηση στην τοπική κοινωνία τόσο όταν λαμβάνεται υπόψη το κοινωνικό όφελος κατά την ανάληψη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, με τις οποίες εισπράττονται έσοδα και αξιοποιούνται συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, όσο και όταν οι πρωτοβουλίες αυτές λαμβάνονται με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, καθώς πάγια επιθυμία των πολιτών είναι μια ανάπτυξη ήπιας μορφής και όχι μια ανάπτυξη φαραωνικού χαρακτήρα, με την οποία ελλοχεύει κίνδυνος περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

ΜΕΡΟΣ 1^ο: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην προεπαναστατική και την περίοδο μετά την επανάσταση

1. Περίοδος Ι. Καποδίστρια

Όταν ιδρύθηκε το σύγχρονο ελληνικό κράτος, στα 1830, η διοικητική του οργάνωση βασίστηκε στα πρότυπα των κρατών της δυτικής Ευρώπης, τα οποία είχαν συγκεντρωτική δομή δίχως μια υποτυπώδη τοπική διοίκηση, κάτι που ερχόταν σε αντίθεση με την μέχρι τότε κατάσταση στην χώρα, με μια παραδοσιακά ισχυρή τοπική διοίκηση που φρόντιζε τα των τοπικών υποθέσεων και ζητημάτων.

Συγκεκριμένα, τόσο κατά την περίοδο πριν την Επανάσταση του 1821, όσο και κατά την διάρκειά της, εκτός από τα κεντρικά όργανα διοίκησης, υπήρχαν και περιφερειακά, τα οποία βρισκόνταν υπό την εποπτεία των κεντρικών. Ενδεικτικά στην περιοχή της Δυτικής Χέρσου Ελλάδος τέτοια όργανα ήταν τα «τμήματα» και τα «χωρία» που διοικούσαν τις επαρχίες, ενώ τις τοπικές υποθέσεις διευθετούσαν οι λεγόμενες «κοινότητες», με επικεφαλής τους «Προεστώτες». Αντιστοίχως, η περιοχή της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος είχε χωριστεί σε «επαρχίες» και «χωρία» με τους Προεστώτες των Επαρχιών και των χωρίων να είναι αντιστοίχως οι επικεφαλής. Τέλος, στο πλαίσιο του Οργανισμού Πελοποννησιακής Γερουσίας, διαιρέθηκε η Πελοπόννησος σε 24 επαρχίες, την διοίκηση των οποίων ασκούσαν οι «Έφοροι», οι οποίοι εκλέγονταν από τους Εφόρους των Χωρίων και τους Προκρίτους της έδρας της εκάστοτε επαρχίας, ενώ τις τοπικές υποθέσεις είχαν αναλάβει οι Έφοροι των χωρίων (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Αφού ο Ιωάννης Καποδίστριας ορίστηκε ο πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας, φρόντισε να συγκεντρωθούν οι εξουσίες στο επίπεδο της κεντρικής διοίκησης. Οι ενέργειές του αυτές όμως συνάντησαν τις αντιδράσεις των τοπικών αρχόντων, οι οποίοι είχαν παραδοσιακά την εξουσία και επιθυμούσαν να διατηρηθεί η υφιστάμενη κατάσταση στην διοίκηση του νέου ελληνικού κράτους, με κύριο χαρακτηριστικό τον κατακερματισμό της εξουσίας σε πολλές εστίες.

Η τοπικιστική αυτή παράδοση που χαρακτήριζε την χώρα πριν τον Καποδίστρια, δυσκόλεψε τον σχηματισμό ενός ενιαίου και ισχυρού εθνικού κράτους (Χλέπας, 1999). Το 1828, ο Καποδίστριας κατέθεσε ψήφισμα, βάσει του οποίου η τότε ελληνική επικράτεια χωριζόταν σε «τμήματα», με την υποδιαίρεση κάθε τμήματος της Πελοποννήσου σε επαρχίες και της κάθε επαρχίας σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά, ενώ παραμερίστηκε ο θεσμός των κοινοτήτων που ήταν στενά συνυφασμένος με την περίοδο της Τουρκοκρατίας (Μπέσιλα-Βήκα, 2010). Η προσπάθειά του να οργανώσει γρήγορα το ελληνικό κράτος έληξε άδοξα, καθώς προκάλεσε τις έντονες αντιδράσεις μιας μεγάλης μερίδα προκρίτων, οι οποίες έφτασαν μέχρι την δολοφονία του το 1831.

2. Περίοδος Αντιβασιλείας

Επί Αντιβασιλείας εκδόθηκε Βασιλικό Διάταγμα τον Απρίλιο του 1833, που αποτέλεσε την πρώτη επίσημη διοικητική οργάνωση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Προέβλεπε την διαίρεση της ελληνικής επικράτειας σε 10 νομούς και 42 επαρχίες με τις επαρχίες να υποδιαιρούνται με τη σειρά τους σε δήμους και κοινότητες. Επικεφαλής του νομού θα ήταν ο Νομάρχης (με το Νομαρχιακό Συμβούλιο) και της επαρχίας ο Έπαρχος (με το Επαρχιακό Συμβούλιο). Αντίστοιχα τα δημοτικά ζητήματα θα τα διοικούσε ο δημογέροντας με την συμπαραστάση του δημογεροντικού συμβουλίου (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ του 1833

Στα τέλη του ίδιου έτους/αρχές της επόμενης χρονιάς (27-12-1833/8-1-1834) εκδόθηκε ο λεγόμενος Δημοτικός Νόμος «περί συστάσεως των Δήμων». Ουσιαστικά ήταν ο πρώτος νόμος για την τοπική αυτοδιοίκηση μετά την απελευθέρωση του κράτους (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016) και ως πρότυπο οργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης είχε το γαλλικό σύστημα τοπικής διοίκησης (Μπέσιλα-Βήκα, 2010). Απώτερος στόχος των Βαυαρών ήταν ν' αποδυναμώσουν τα παραδοσιακά τοπικά κέντρα εξουσίας και να δημιουργήσουν προϋποθέσεις για να ελέγχουν τα νέα διοικητικά κέντρα (Χρυσανθάκης, 2015).

Ο νόμος προέβλεπε την σύσταση δήμων και την υποδιαίρεσή τους σε 3 τάξεις με πληθυσμιακά κριτήρια. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονταν δήμοι άνω των 10.000 κατοίκων, στην δεύτερη οι δήμοι άνω των 2.000 και στην τελευταία οι δήμοι με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους. Προϋπόθεση χαρακτηρισμού μιας περιοχής ως δήμου είναι να έχει πάνω από 300 κατοίκους. Τυχόν εξαιρέσεις γίνονται δεκτές εάν

συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι και δεν εμποδίζεται η εξυπηρέτηση των στόχων των δήμων.

Επίσης καθορίστηκαν τα όρια των δήμων, οι σχέσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης με την κεντρική, η δημοτική περιουσία, οι κανόνες λειτουργίας των τοπικών υποθέσεων, οι τρόποι χρηματοδότησης των δημοτικών έργων και οι προϋποθέσεις εγγραφής των δημοτών (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Η διοίκηση των δήμων θα γινόταν από τον Δήμαρχο και τους Παρέδρους (βοηθοί των δημάρχων), οι οποίοι εκλέγονταν από ένα εκλεκτορικό σώμα με το όνομα «Δημαιορεσιακό Συμβούλιο¹», καθώς και το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο εκλεγόταν άμεσα από τους δημότες που είχαν συμπληρώσει την απαιτούμενη εκλογική ηλικία και είχαν φοροδοτική ικανότητα. Εν προκειμένω αρχίζει να αναδεικνύεται ο δημοκρατικός και συμμετοχικός χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε μια εποχή μάλιστα κατά την οποία το πολίτευμα είναι απόλυτη μοναρχία και δεν είχαν το δικαίωμα να εκλέξουν κοινοβούλιο και κυβέρνηση.

Ο Δημοτικός Νόμος - ως προς το καθεστώς οργάνωσης, λειτουργίας και διοίκησης του δήμου – υπήρξε ο νόμος που αποτέλεσε την βάση για τις μεταγενέστερες μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει τόσο σε νομοθετικό, όσο και σε συνταγματικό επίπεδο.

¹ Το αποτελούσαν μέλη του δημοτικού συμβουλίου και ίσος αριθμός δημοτών μεταξύ των «μάλλον φορολογουμένων»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στο 2^ο μισό του 19^{ου} αιώνα

Σε συνταγματικό επίπεδο, το Σύνταγμα του 1864 αποτελεί ορόσημο στην ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παρότι περιορίστηκε σε μεταρρυθμίσεις του εκλογικού συστήματος², εντούτοις υπήρξε το πρώτο Σύνταγμα στην Ελλάδα που αναγνώρισε τους δήμους ως θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και παρείχε τις εγγυήσεις σωστής λειτουργίας ως προς την διαδικασία εκλογής των οργάνων της καθώς αναφέρεται στην ανάδειξη των αρχών των δήμων με βάση την δημοκρατική αρχή και την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας³. Μάλιστα διευρύνεται το δικαίωμα ψηφοφορίας, ενώ καθιερώθηκε το καθολικό δικαίωμα του εκλέγεσθαι δίχως κριτήρια φοροδοτικής ικανότητας. Συνεπώς ο δημοκρατικός χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω του Συντάγματος παγιώνεται ως θεμελιώδης κανόνας και αρχή (Αnon., 1998). Το Σύνταγμα του 1844 αναγνώρισε μεν τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ελληνική επικράτεια αλλά ο δήμος θεωρείτο έμμεσα μονάδα τοπικής αυτοδιοίκησης (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Οι δήμοι αποτέλεσαν έναν θεσμό με πολιτικό, κοινωνικό και διοικητικό χαρακτήρα, ενώ ήταν το βασικότερο «κύτταρο διοικητικής υπόστασης της Πολιτείας» (Χρυσανθάκης, 2015). Η συγκρότηση των δήμων ανάδειξε τους δημάρχους σε σημαντικούς πολιτικούς παράγοντες, οι οποίοι διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στο πολιτικό γίγνεσθαι. Η εφαρμογή του νόμου αυτού είχε και αρνητικές επιπτώσεις. Ενδεικτικά, το γεγονός ότι δικαίωμα στο εκλέγεσθαι είχαν δημότες με φοροδοτική ικανότητα, σε συνδυασμό με την ανάθεση της είσπραξης των φόρων από ιδιώτες-κατάλοιπο της Τουρκοκρατίας- οδήγησε στην χειραγώγηση του εκλογικού σώματος και οι δήμαρχοι συναλλάσσονταν με τους φοροεισπράκτορες. Επίσης, το γεγονός της άμεσης εκλογής τους και η απουσία κομμάτων, κατέστησε τους δημάρχους πανίσχυρους σε τοπικό επίπεδο και οι βουλευτές βρίσκονταν σε συνεχή επαφή με τους τοπικούς παράγοντες προκειμένου να διασφαλίσουν την επιρροή τους στην περιοχή (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

²Σ 1864, αρ. 105: «*Ἡ ἐκλογή τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν θέλει γίνεσθαι δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας*».

³Σ 1864, αρ. 21: «*Ἄπασαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἔθνους, ἐνεργοῦνται δὲ καθ' ὃν τρόπον ὀρίζει τὸ Σύνταγμα*».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Η τοπική αυτοδιοίκηση στον 20^ο αιώνα

1. Η διοικητική μεταρρύθμιση του Ελευθέριου Βενιζέλου(ΔΝΖ/1912)

Ο δημοτικός νόμος παρέμεινε σε ισχύ μέχρι και το έτος 1914. Αφού ο ν. ΓΥΛΔ/1909 καθιέρωσε την διοικητική διαίρεση του κράτους σε 16 νομούς και αναθεωρήθηκε το Σύνταγμα το 1911, θεσπίστηκε από την κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου ο νόμος ΔΝΖ/1912 «περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων».

Ο νόμος αυτός αποτέλεσε μια σημαντική νομοθετική ρύθμιση για την τοπική αυτοδιοίκηση. Στόχος και επιδίωξη του νομοθέτη ήταν να εξυγιανθεί ο κοινοβουλευτισμός με τον περιορισμό της επιρροής των τοπικών αρχόντων και να υπάρξει ένα «μονοκεντρικό σύστημα» (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016). Στόχος δηλαδή ήταν να αποδυναμωθούν τα τοπικά κέντρα εξουσίας και να αποδεσμευτούν οι βουλευτές από την επιρροή των τοπικών παραγόντων, οι οποίοι ήταν πανίσχυροι πολιτικά. Αυτό θα γινόταν με την διάσπαση των δήμων (Χρυσανθάκης, 2015).

Στο άρθρο 35 καθορίζεται το περιεχόμενο της τοπικής αυτοδιοίκησης⁴, ενώ απαριθμούνται ενδεικτικά τοπικά συμφέροντα. Ένας προσεκτικός μελετητής θα διαπιστώσει ότι δεν καλύπτεται πλήρως το περιεχόμενο της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς στον νόμο αυτό υπήρχε η δυνατότητα να προστεθούν ή να αφαιρεθούν τοπικά συμφέροντα, αρκεί να μην αλλοιωθεί ή αναιρεθεί ο χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Βασικό χαρακτηριστικό του νόμου αυτού αποτέλεσε η διάκριση των πρωτοβάθμιων οργανισμών αυτοδιοίκησης σε δήμους, οι οποίοι είναι πλέον μόνο οι πόλεις-πρωτεύουσες των νομών και οι πόλεις άνω των 10.000 κατοίκων, αλλά και σε κοινότητες με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων, με την προϋπόθεση να λειτουργεί δημοτικό σχολείο (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Με την διάκριση αυτή ιδρύθηκαν μικρότεροι ΟΤΑ ενώ κατέστη εφικτή η διαφορετική νομοθετική ρύθμιση ως προς το νομοθετικό καθεστώς των δήμων και κοινοτήτων, κάτι αναγκαίο λόγω του διαφορετικού πληθυσμού των δήμων (αστικός πληθυσμός) σε σχέση με αυτόν των κοινοτήτων (αγροτικός), της διαφορετικής πνευματικής ανάπτυξης

⁴ «είς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ὑπάγεται πᾶσα ὑπόθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰ τοπικὰ συμφέροντα τῆς κοινότητος, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος δὲν ὥρισεν ἄλλως»

των οργάνων της αυτοδιοίκησης και της διαφορετικής οικονομικής δυνατότητας μεταξύ δήμων και κοινοτήτων (μεγαλύτερη στους δήμους). Οι τοπικές υποθέσεις στο επίπεδο των δήμων διευθετούνταν και διοικούνταν από τον δήμαρχο, το δημοτικό συμβούλιο και την δημαρχιακή επιτροπή, ενώ σε επίπεδο κοινοτήτων από το κοινοτικό συμβούλιο καθώς ο νόμος δεν αναγνώριζε τον πρόεδρο της κοινότητας ως κοινοτική αρχή. Αυτό συνέβη το 1973 με το ΝΔ 222/1973 (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Με την ίδρυση και μικρότερων ΟΤΑ διασφαλίστηκε η διάθεση πόρων για την κάλυψη τοπικών αναγκών και όχι μόνο για τις ανάγκες της πρωτεύουσας. Από την άλλη πλευρά όμως οι πόροι ενός μικρού ΟΤΑ θα ήταν ανεπαρκείς για την υλοποίηση αξιόλογων τοπικών έργων.

Με τον νόμο αυτό δημιουργήθηκαν 6000 ΟΤΑ με αποτέλεσμα την οικονομική δυσπραγία των μικρότερων κοινοτήτων. Ο αριθμός αυτός κρίνεται τεράστιος για τα δεδομένα της εποχής, με δεδομένο ότι αντίστοιχο αριθμό ΟΤΑ είχε η χώρα μέχρι την εφαρμογή του ν.2539/1997 (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Σημαντικό στοιχείο στον νόμο αυτό τέλος ήταν και η δυνατότητα που παρείχε για πρώτη φορά σε κοινότητες να ιδρύσουν από κοινού ένα νομικό πρόσωπο προκειμένου να εξυπηρετηθούν αποτελεσματικότερα κάποια κοινά τοπικά συμφέροντα ή κάποιες υπηρεσίες, κάτι που δεν θα μπορούσε να γίνει σε καθαρά τοπικό επίπεδο δεδομένης της απουσίας β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης εκείνη την εποχή (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Ο ΔΝΖ/1912, μαζί με τις τροποποιήσεις του, κωδικοποιήθηκε με διάταγμα το 1926 και έπειτα το 1936.

2. Η περίοδος 1920-1950

Το 1927 αναθεωρείται το υφιστάμενο Σύνταγμα, με το αρ. 107 να ορίζει τις κοινότητες ως α' βαθμού ΟΤΑ. Οι ΟΤΑ θα πρέπει να είναι «κατ' ελάχιστον δύο βαθμῶν, ανεξαρτήτως τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων», ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση ρυθμίζεται βάσει ενός πλήρους συστήματος κανόνων και θεωρείται «τομή» στο συνταγματικό δίκαιο.

Συγκεκριμένα ρυθμίζονται το περιεχόμενο αρμοδιότητάς τους που είναι η απευθείας διαχείριση των τοπικών υποθέσεων εντός των ορίων των περιφερειῶν από τους

πολίτες⁵, οι σχέσεις κράτους - ΟΤΑ που βασίζονται στην λεγόμενη «άνωτάτη έποπτεία» δίχως να παρεμποδίζεται η πρωτοβουλία και ελεύθερη δράση τους, ο τρόπος ανάδειξης των οργάνων ΟΤΑ με την άμεση συμμετοχή των πολιτών, καθώς και η οικονομική αυτοτέλειά τους με την δυνατότητα του κράτους να «συντρέχει οικονομικώς τούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως». Παράλληλα στο Σύνταγμα προβλέπεται και η λειτουργία της αποκέντρωσης με ολοκληρωμένο πλαίσιο ρυθμίσεων. Στο αρ. 108 καθορίζεται η διοίκηση των κεντρικών υποθέσεων βάσει αποκεντρωτικού συστήματος, «ώστε η κρατική εξουσία να είναι ὅσον περισσότερο προσιτή εις τούς πολίτας» (αρχή της πλησιέστερης στους πολίτες διοίκησης).

Το 1935 καταλύθηκε το Σύνταγμα αυτό και επανήλθε το προηγούμενο του 1911 (Απον., 1998),

3. Περίοδος 1950-1980

Την δεκαετία του 50' αρχίζει σιγά-σιγά να αλλάζει ο χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης και να μην περιορίζεται στον διοικητικό, πολιτικό και συμμετοχικό. Συγκεκριμένα, το 1951 θεσπίστηκε για πρώτη φορά νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ. Με τον ν. 1190/1951 αναγνωρίστηκε ρητά η δυνατότητα των ΟΤΑ να δημιουργούν επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε μικτού τύπου επιχειρήσεις για τοπικά έργα ή για κοινωφελείς υπηρεσίες.

Το 1952 θεσπίζεται νέο Σύνταγμα ενώ το 1954 θεσπίστηκε ο νέος ΔΚΚ, ο οποίος στην ουσία ανανέωσε και επικαιροποίησε τις διατάξεις του ν. ΔΝΖ/1912.

Ένα χρόνο αργότερα, το 1955, ο ν. 3200 έδωσε τέλος στη διχογνωμία μεταξύ του αποκεντρωτικού μοντέλου των Γενικών Διοικήσεων, που είχε προβλεφθεί από το 1913 για τις προσαρτηθείσες περιοχές μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους, και των νομαρχιών, καθώς καταργούνται όλες οι Γενικές Διοικήσεις, ενώ επικρατεί οριστικά η διοικητική διαίρεση της επικράτειας σε νομούς και νομαρχίες και το σύστημα της νομαρχιακής διοίκησης. Τέθηκε σε ισχύ μέχρι και το 1994, όταν και καθιερώθηκε με τον ν. 2218/94 και ο β' βαθμός ΟΤΑ (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016), με μικρή ανάπαυλα την περίοδο της Δικτατορίας που καθιερώνεται με ΝΔ ο θεσμός των επτά Περιφερειακών Διοικήσεων.

⁵Το ΣτΕ με μεταγενέστερη νομολογία του παρέχει την δυνατότητα στον νομοθέτη να καθορίζει κατά βούληση το περιεχόμενο αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ, αρκεί να μην καταργήσει ουσιαστικά τον θεσμό.

Το 1975 ψηφίζεται ο ν. 215/1975 (ΦΕ.Κ. 260/A/1975), ο οποίος επαναφέρει το νομοθετικό πλαίσιο που ίσχυε πριν την δικτατορία, με ορισμένες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις. Οι Τ.Ε.Δ.Κ. και η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ως ΝΠΙΔ έχουν στόχο να προωθήσουν τα ενδιαφέροντα και υποθέσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Στα τέλη της δεκαετίας του 70' άρχισε να αναγνωρίζεται η ανάγκη να προωθηθούν και να στηριχθούν αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε περιφερειακό επίπεδο και για τον λόγο αυτό ξεκίνησαν να δημιουργούνται διάφορες αναπτυξιακές εταιρείες με εξειδικευμένο σκοπό όπως η ΟΑΔΥΚ Α.Ε. το 1979, η οποία αποσκοπούσε στην αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού της Δυτικής Κρήτης (Μιχελιουδάκης, 1990).

4. Η δεκαετία του 80'

Με τον ν. 2650/1980 «περί κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού κώδικα», με τον οποίο κωδικοποιούνται οι σχετικές με την διοίκηση και λειτουργία των ΟΤΑ διατάξεις και αποδίδεται σε αυτούς η γενική αρμοδιότητα όλων των τοπικών υποθέσεων (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016), προσεγγίστηκε υπό άλλο πρίσμα η επιχειρηματική δραστηριότητα των δήμων και κοινοτήτων. Οι ΟΤΑ απέκτησαν την δυνατότητα ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας με συγκεκριμένες και ειδικές ρυθμίσεις (είτε σύσταση επιχειρήσεων είτε συμμετοχή σε ΑΕ) ώστε να συνδέεται με τις τοπικές ανάγκες στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης (Μπέσιλα-Βήκα, 2010), με σκοπό την απόκτηση εσόδων και την εκμετάλλευση των εγκεκριμένων κονδυλίων από την ΕΚ. Για την σύσταση των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων προβλέπεται οικονομοτεχνική μελέτη (Χρυσανθάκης, 2015). Χάρης στις διατάξεις του νόμου αυτού συστάθηκαν αρκετά ΝΠΙΔ κοινωφελούς χαρακτήρα στην ελληνική επικράτεια (πλην Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Βόλου), εν είδει δημοτικών επιχειρήσεων, προκειμένου να αναλάβουν οποιαδήποτε σχετική με τους τομείς της ύδρευσης και αποχέτευσης αρμοδιότητα, όπως την κατασκευή και συντήρηση των αντίστοιχων δικτύων (Χρυσανθάκης, 2015).

Ο ν. 1235/1982 «Άσκηση της Κυβερνητικής πολιτικής και καθιέρωση της λαϊκής εκπροσώπησης στους νομούς» αναβαθμίζει το θεσμό των νομαρχιακών συμβουλίων, στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι από τον χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και από διάφορες επαγγελματικές ενώσεις. Έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα στον τομέα της κατανομής του ΠΔΕ. Απαριθμούνται επίσης οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών συμβουλίων και μπορεί να διαπιστωθεί η ενεργός συμμετοχή των παραγωγικών φορέων

του εκάστοτε νομού στην αναπτυξιακή διαδικασία και στην διοίκηση των υποθέσεων της κεντρικής διοίκησης (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Ο ν. 1416/1984 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» αποτέλεσε μια αξιόλογη παρέμβαση στην ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού, καθώς δημιουργήθηκε το πλαίσιο ενίσχυσης της τοπικής αυτοδιοίκησης και των πρωτοβουλιών για συνενώσεις μεταξύ ΟΤΑ α' βαθμού. Ο χαρακτήρας της Γ.Α. απέκτησε και αναπτυξιακή προοπτική εκτός από τον διοικητικό και πολιτικό χαρακτήρα που ήδη είχε, ενώ στην διοικητική καθημερινότητα εντάχθηκαν θεσμοί όπως οι «προγραμματικές συμβάσεις» και οι «αναπτυξιακοί σύνδεσμοι». Για τον σκοπό αυτό στις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων ενσωματώθηκε η λεγόμενη «Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης», η οποία ήταν στελεχωμένη με καταρτισμένο και εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, τους «Συμβούλους Ανάπτυξης», με αρμοδιότητα την επιστημονική υποστήριξη στο έργο της υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων που θα λάμβαναν χώρα στους δήμους και τις κοινότητες (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016). Θεσπίστηκαν επίσης ισχυρά οικονομικά κίνητρα για την περαιτέρω ενίσχυση του αναπτυξιακού χαρακτήρα της αυτοδιοίκησης. Οργανώθηκε η συνεργασία δήμων και κοινοτήτων προκειμένου να αντιμετωπίσουν και να επιλύσουν πιο αποτελεσματικά τα προβλήματά τους από κοινού με ιδιαίτερη μέριμνα για τους όμορους ΟΤΑ, που αποκτούν την δυνατότητα αναπτυξιακών πρωτοβουλιών (Χρυσανθάκης, 2015).

Ο εν λόγω νόμος ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς της παρέχει τη δυνατότητα ίδρυσης επιχειρήσεων ΟΤΑ και να αναλαμβάνει έργα μέσω προγραμματικών συμβάσεων που επισυνάπτει με φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα για την υλοποίηση ενός κοινού αναπτυξιακού στόχου (Ανδρικοπούλου, 1994).

Η ίδρυση δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ή η συμμετοχή των ΟΤΑ σε επιχειρήσεις αποσκοπεί στο να εκτελούν, να παράγουν και να εκμεταλλεύονται έργα, αγαθά και υπηρεσίες που έχουν ως γνώμονα την εξυπηρέτηση του κοινού, ενώ επιπλέον στόχος είναι η είσπραξη εσόδων με πραγματοποίηση κερδών (Μπραουδάκης & Σταύρου, 1998). Το κέρδος δεν είναι ο μοναδικός σκοπός μιας τέτοιας επιχείρησης, η οποία θεωρείται και παραγωγική μονάδα κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών. Ο θεσμός

των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων είχε αποστολή να καλύψει τις ανάγκες που ανέκυπταν στο πλαίσιο της εφαρμογής και υλοποίησης κοινοτικών προγραμμάτων, κάτι που δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί από τους ΟΤΑ και τα ΝΠΔΔ λόγω της δυσκαμψίας που διέπει την λειτουργία τους (Παλαιολόγου, 1998).

Παραχωρούνται τέλος στην τοπική αυτοδιοίκηση αρμοδιότητες από την κεντρική διοίκηση που σχετίζονται με την διοίκηση και διαχείριση έργων υποδομής με παράλληλη είσπραξη εσόδων, ενώ μεταβιβάζονται σε τοπικό επίπεδο αρμοδιότητες που σχετίζονται με τις τοπικές υποθέσεις ενώ παράλληλα μεταφέρονται και οικονομικοί πόροι για την όσο το δυνατό πιο αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016). Τα προνόμια που συνοδεύουν τα ανωτέρω είναι α) φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες για τις επιχειρήσεις αυτές προκειμένου να μπορούν να επανεπενδύονται τα κέρδη για καλύτερη αξιοποίηση και επιπλέον να διατίθενται τα εν λόγω κέρδη για την πραγματοποίηση κοινωφελών έργων, β) η ένταξή τους στο νομικό καθεστώς των ΝΠΔΔ προκειμένου να διεκπεραιώνονται ταχύτερα οι διαδικασίες ανάθεσης και περαίωσης των δραστηριοτήτων των ΟΤΑ, γ) η δυνατότητα απασχόλησης προσωπικού δίχως τις χρονοβόρες διαδικασίες που προβλέπονται για τον λοιπό δημόσιο τομέα (Παλαιολόγου, 1998).

Ουσιαστικά συνδυάζεται η κοινωνικοοικονομική στοχοθεσία με την ευέλικτη λειτουργία του ιδιωτικού τομέα στον θεσμό των επιχειρήσεων των ΟΤΑ (Ευσταθιάδης, 1998).

Ένα χρόνο αργότερα, το 1985, στο πλαίσιο μιας πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών που αποσκοπούσε να στηρίζει και να ενισχύσει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο, ιδρύθηκε η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Πρόκειται για επιχείρηση των ΟΤΑ, στόχος της οποίας ήταν να συνδράμει στην αποκέντρωση, την τοπική αυτοδιοίκηση, την τοπική ανάπτυξη και το δημοκρατικό χαρακτήρα, και να παρέχει επιστημονική και τεχνική στήριξη. Ως προς τον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης, η ΕΕΤΑΑ άλλοτε ενθάρρυνε τοπικές πρωτοβουλίες, άλλοτε παρείχε τεχνικές συμβουλές και άλλοτε συμμετείχε η ίδια ενεργά σε πρωτοβουλίες αναπτυξιακού χαρακτήρα προκειμένου να λειτουργήσει και να αξιοποιηθεί στον βέλτιστο δυνατό βαθμό το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο που ίσχυε εκείνη την εποχή. Στα επόμενα χρόνια μέχρι το 1990, ιδρύθηκαν αρκετές αναπτυξιακές εταιρείες, όπως ο ΟΑΣ, για τον οποίο θα γίνει ιδιαίτερη μνεία στην συνέχεια της παρούσας εργασίας, καθώς επικράτησε η αντίληψη ότι οι αναπτυξιακές αυτές εταιρείες

είναι αναγκαίες για την τοπική ανάπτυξη αφού αξιοποιούνταν καλύτερα τα ΜΟΠ και το υπάρχον δυναμικό (Μιχελιουδάκης, 1990).

Με τον ν. 1622/1986 «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοτικός Προγραμματισμός», η ελληνική επικράτεια χωρίζεται διοικητικά σε «Περιφέρειες» (αρ. 61). Προέκυψε από την ανάγκη διαμόρφωσης ευέλικτων δομών που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα τα ΜΟΠ, με τα οποία η ΕΚ χρηματοδοτούσε τις ευρωπαϊκές περιφέρειες και η Ελλάδα θα έπρεπε να εναρμονιστεί και να προσαρμοστεί στην περιφερειακή πολιτική που ήταν καθιερωμένη σε κοινοτικό επίπεδο (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016).

Επίσης, καθιερώνεται η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ως β' αυτοδιοικητικός βαθμός με τα διοικητικά και γεωγραφικά όρια νομών κατά κανόνα να ταυτίζονται. Στόχος της θεωρείται «η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην διοίκηση των τοπικών υποθέσεων», ενώ στις αρμοδιότητες των νομών περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων «η κατάρτιση αναπτυξιακών προγραμμάτων και η διατύπωση προτάσεων προς τους φορείς του δημοσίου τομέα για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν στον νομό» (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Επίσης, υλοποιείται η προσπάθεια αποκέντρωσης στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω του λεγόμενου «δημοκρατικού προγραμματισμού» (Ανδρικοπούλου, 1994), όπως προβλέπεται από το αρ. 21 του εν λόγω νόμου. Ουσιαστικά, οι ενέργειες και πρωτοβουλίες προγραμματισμού (κατάρτιση αναπτυξιακών προγραμμάτων, χρηματοδότηση έργων και δράσεων κλπ) που αναλαμβάνονται με γνώμονα την επίτευξη της ανάπτυξης σε περιφερειακό επίπεδο, αποφασίζονται κατόπιν διαβούλευσης μεταξύ όλων των διοικητικών επιπέδων και φορέων του δημοσίου τομέα.

Καινοτομία στον τομέα του προγραμματισμού αποτελεί η θέσπιση νέων οργάνων σε κάθε επίπεδο, με σκοπό την ενεργό συμμετοχή και του πληθυσμού. Ενδεικτικά, σε εθνικό επίπεδο τον ρόλο αυτό αναλαμβάνουν κεντρικοί φορείς (π.χ. υπουργεία) με συντονιστή το τότε ΥΠΕΘΟ, σε επίπεδο περιφερειών, κύριο όργανο προγραμματισμού είναι τα περιφερειακά συμβούλια, στους νομούς τα νομαρχιακά συμβούλια και σε επίπεδο δήμων / αναπτυξιακών συνδέσμων τα δημοτικά συμβούλια / διοικητικά συμβούλια αναπτυξιακών συνδέσμων. Σε κάθε επίπεδο καταρτίζονται ετησίως

αναπτυξιακά προγράμματα με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, με την προϋπόθεση αυτά να αλληλοσυνδέονται και να αλληλοσυμπληρώνονται. Σε εθνικό επίπεδο καταρτίζονται τα Εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα, σε περιφερειακό τα Περιφερειακά αναπτυξιακά, σε επίπεδο νομού τα Νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα και σε επίπεδο δήμου/αναπτυξιακού συνδέσμου τα λεγόμενα «Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα». Η μεταξύ τους διασύνδεση αφορά το γεγονός ότι τα καταρτισθέντα αναπτυξιακά προγράμματα σε ανώτερο επίπεδο δεσμεύουν τον προγραμματισμό στα κατώτερα επίπεδα, ενώ προτάσεις που κατατίθενται στο πλαίσιο της κατάρτισης αναπτυξιακών προγραμμάτων στα κατώτερα επίπεδα λαμβάνονται υπόψη, αξιολογούνται και συμπεριλαμβάνονται στα αντίστοιχα αναπτυξιακά προγράμματα των ανώτερων βαθμίδων (Ανδρικοπούλου, 1994).

Στο πλαίσιο της κριτικής που ασκήθηκε απέναντι στον ν. 1622/86 εντάσσεται η αντίληψη ότι ο νόμος αυτός αντιμετώπισε διάφορα σημεία κλειδιά για την διοικητική ανασυγκρότηση της χώρας με «ασυγχώρητη προχειρότητα», παρουσίαζε «κενά και αντιφάσεις», δεν προέβλεπε «καθαρές ρυθμίσεις» ενώ θεωρούσαν αρνητικό το γεγονός ότι η υλοποίηση του νόμου ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με την έκδοση ΠΔ (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016). Επιπλέον, αρκετές δραστηριότητες των νέων ΟΤΑ προκαλούσαν αντιδράσεις από πλευράς διαφόρων επαγγελματικών ομάδων που αισθάνονταν ότι θίγονταν τα συμφέροντα και τυχόν προνομιακή τους θέση με αποτέλεσμα την εκδίκαση διαφορών στο ΣτΕ (Χλέπας, 1999).

Οι εν λόγω κριτικές, σε συνδυασμό με τις αντιδράσεις για τις αναγκαστικές συνενώσεις κοινοτήτων, την αμφιταλάντευση από πλευράς της τότε κυβέρνησης να προχωρήσει σε τέτοιες τροποποιήσεις και οι εν γένει πολιτικές εξελίξεις αποτέλεσαν τους παράγοντες που συνέβαλαν στην μη ενεργοποίηση του συγκεκριμένου νόμου (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Η δεκαετία του 90'- Εφαρμογή Νομαρχιακής Αυτοδιοίκηση και η πρώτη αναγκαστική συνένωση ΟΤΑ α' βαθμού

1. Η πρώτη αναγκαστική συνένωση και η εφαρμογή δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης

Την δεκαετία του 90' εισήχθησαν νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες άλλαξαν άρδην το καθεστώς των επιχειρήσεων ΟΤΑ. Καταργήθηκαν τα επενδυτικά και επενδυτικά τους προνόμια με τους ν. 1892/1990 και 2459/1997 αντιστοίχως, ενώ η οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων αυτών εναρμονίζεται στα πρότυπα των ΟΤΑ και του λοιπού δημοσίου τομέα με τον ν. 2229/1994 και το ΠΔ 375/1995 (Σαπουνάκης, 1998).

Το 1995, με το ΠΔ 410/1995, ξεκαθαρίζει το τοπίο ως προς τους οικονομικούς σκοπούς των επιχειρήσεων ΟΤΑ, που είναι η ικανοποίηση μιας κοινωνικής ανάγκης και η πραγματοποίηση εσόδων, ενώ η αποκομιδή οικονομικών οφελών είτε επενδύεται εκ νέου, είτε αξιοποιείται από την τοπική αυτοδιοίκηση για την εκτέλεση κοινωφελών έργων⁶ (Τριανταφυλλοπούλου, 2004).

Στην προεκλογική περίοδο της προηγούμενης χρονιάς επανέρχεται στο προσκήνιο το ζήτημα της καθιέρωσης του β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης και εξαγγέλλεται από την μετέπειτα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ η «εκλογή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση» με συγκεκριμένους στόχους, αρμοδιότητες, διοικητικούς μηχανισμούς και πόρους, ενώ παράλληλα ανακοινώνεται η ενίσχυση του ρόλου των δήμων και κοινοτήτων. Επιπλέον η ΕΕ πιέζει για αποκέντρωση, καθώς η χώρα είχε αναλάβει την κοινοτική υποχρέωση να ιδρύσει οργανισμούς περιφερειακής αυτοδιοίκησης (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Τον Μάιο του 1994 ψηφίζεται ο ν. 2218/1994 «Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια κ.α. διατάξεις». Καταργούνται οι νομαρχίες και καθιερώνονται οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τα όρια των οποίων συμπίπτουν με τα γεωγραφικά όρια των νομών με ορισμένες εξαιρέσεις (βλ υπερνομαρχίες Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης και Ροδόπης-Έβρου, καθώς και 4 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις στον νομό Αττικής). Επίσης καταργούνται οι υπάρχοντες αναπτυξιακοί σύνδεσμοι και αντικαθίστανται από τα λεγόμενα «Συμβούλια Περιοχής». Αναλαμβάνουν τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και προγραμματισμό, ενώ συμμετέχουν στην εν γένει αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής

⁶Βλ. αρ. 277 και 280 του ΠΔ 410/1995

τους. Σύμφωνα με το αρ. 41, παρέχόταν η δυνατότητα στους τοπικούς οργανισμούς να προβούν σε δραστηριότητες που προάγουν τα κοινωνικοοικονομικά συμφέροντα, καθώς και τα πνευματικά και πολιτιστικά ενδιαφέροντα των κατοίκων. Στο ίδιο άρθρο ακολουθούσε μια ενδεικτική απαρίθμηση ορισμένων αρμοδιοτήτων (Μπέσιλα-Βήκα, 2010). Παράλληλα, με το αρ. 53, καθιερώθηκε στην έδρα κάθε περιφέρειας το «Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης». Πρόκειται για ΝΠΔΔ επιτελικού χαρακτήρα, το οποίο διεκπεραιώνει οικονομικές λειτουργίες. Συγκεκριμένα διαχειρίζεται και κατανέμει πιστώσεις του ΠΔΕ βάσει των αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου, κάνει ταμειακή διαχείριση, συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα, συνάπτει δάνεια για την υλοποίηση έργων και προγραμμάτων. Προβλέπεται να διαδραματίσει μελλοντικά πιο ενεργό ρόλο στο σχεδιασμό της περιφερειακής ανάπτυξης και της χρηματοδότησης αναπτυξιακών προγραμμάτων, σε σχέση με την παρούσα κατάσταση όπου θεωρείται «η ταμειακή υπηρεσία της περιφέρειας» (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016).

Ο εν λόγω νόμος χαρακτηρίστηκε ιδιαίτερα τολμηρός σε σχέση με τους προηγούμενους, ενώ προκάλεσε αντιδράσεις επειδή φοβήθηκαν οι βουλευτές μήπως χάσουν την ισχύ τους και ισχυροποιηθούν οι αιρετοί νομάρχες (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016). Έτσι τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους θεσπίστηκε ο ν.2240/1994 «Συμπλήρωση διατάξεων για την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση κα διατάξεις», ο οποίος επαναφέρει τον κρατικό νομάρχη με τον θεσμό του περιφερειακού διευθυντή (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016), θέση την οποία θα καταλάμβανε μετακλητός υπάλληλος. Ο θεσμός αυτός καταργήθηκε με τον ν. 2399/1996 (Χρυσανθάκης, 2015).

Το 1997 ψηφίστηκε ο ν. 2539/1997 (Καποδίστριας), μια μεγάλη παρέμβαση στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης με βασικό έργο την συνένωση δήμων και κοινοτήτων προκειμένου να υπάρξουν ισχυροί και αποτελεσματικοί ΟΤΑ με οικονομική αυτάρκεια, καταρτισμένο προσωπικό, δυνατότητα άντλησης ιδίων πόρων και καλά οργανωμένες και ποιοτικά αναβαθμισμένες υπηρεσίες με γνώμονα τον πολίτη. Στόχος επίσης ήταν να διατηρηθεί ο συμμετοχικός χαρακτήρας των ΟΤΑ μέσω των τοπικών συμβουλίων, τα οποία θα αντιπροσώπευαν τους δημότες στο δημοτικό συμβούλιο (Χρυσανθάκης, 2015).

Την ίδια χρονιά είχε ψηφιστεί και ο ν. 2527/1997, βάσει του οποίου οι διαδικασίες προσλήψεων στις επιχειρήσεις των ΟΤΑ θα έπρεπε να εναρμονιστούν με τα δεδομένα και τα πρότυπα της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης (Σαουνάκης, 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στον 21^ο αιώνα

1. Η κωδικοποίηση του ν. 3463/2006

Ο νέος ΚΔΚ (ν. 3463/2006) αποσκοπούσε στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των ΟΤΑ. Τα δεδομένα που συνέβαλλαν στην κύρωσή του ήταν τα εξής:

Αφενός ήταν αναγκαίο να λάβει υπόψη του ο νομοθέτης το γεγονός της ενσωμάτωσης ευρωπαϊκών κανόνων και οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, κάτι που στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης επέφερε αλλαγές στους κανόνες διοίκησης της περιουσίας των δήμων και στην συνεργασία των ΟΤΑ με τον ιδιωτικό τομέα, ως προς την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο. Αφετέρου, μεταβλήθηκε και το καθεστώς λειτουργίας των διοικητικών οργάνων των ΟΤΑ α' βαθμού, ενώ δεν προβλέπονταν από την εθνική νομοθεσία διατάξεις που να επιτρέπουν την συνεργασία των α' βαθμίων ΟΤΑ με αντίστοιχους ΟΤΑ κρατών μελών της ΕΕ ή και τρίτων χωρών, προϋπόθεση αναγκαία για την υλοποίηση προγραμμάτων και πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης, είχε μεταβληθεί με την πάροδο των χρόνων λόγω της ανάγκης εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της ΕΕ, το οποίο θεωρούσε τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ ως δομές του ευρύτερου δημοσίου τομέα και όχι ως ΝΠΙΔ. Επίσης η νομολογία του Δ.Ε.Κ. έκρινε ότι οι επιχειρήσεις ΟΤΑ πλήττουν τον ανταγωνισμό καθώς λειτουργούν σε ευνοϊκό περιβάλλον. Εξάλλου, παρέμεναν ανενεργές, ως προς τον σκοπό σύστασης, αρκετές επιχειρήσεις ΟΤΑ που είχαν ιδρυθεί στο πλαίσιο του ν. 1416/84 ή περιορίζονταν στο να υλοποιήσουν τα επιδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016). Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις δεν είχαν αναπτυξιακό προσανατολισμό και αφαιμάσσαν οικονομικά στους ΟΤΑ, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νέου ΚΔΚ (Παυλόπουλος & Αλογοσκούφης, 2006).

Με βάση τα δεδομένα αυτά, θεσπίστηκε ο νέος ΚΔΚ, που αντικατέστησε το ΠΔ 410/1995. Αποτέλεσε μια σοβαρή προσπάθεια ώστε να γίνουν πιο συγκεκριμένες οι τοπικές υποθέσεις, αλλά και να συστηματοποιηθούν θεματικά οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ. Τοπικές υποθέσεις θεωρούνται όσες συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση του τοπικού συμφέροντος και των αναγκών μιας περιοχής. Προβλέπεται η δυνατότητα σε δήμους και κοινότητες να συστήνουν επιχειρήσεις ή να συμμετέχουν σε ήδη υφιστάμενες με την προϋπόθεση να αφορούν τοπικές υποθέσεις (Μπέσιλα-Βήκα, 2010). Επίσης οι δήμοι και οι κοινότητες αποκτούν την δυνατότητα να προβαίνουν σε συνεργασίες σε

διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, στο πλαίσιο της διαπεριφερειακής και διασυνοριακής συνεργασίας, αλλά και να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες και προγράμματα της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και σε δίκτυα πόλεων και ενώσεων. Τέλος διατηρούν την δυνατότητα να συνάπτουν συμβάσεις και συνεργασίες με αδερφοποιημένους δήμους του εξωτερικού (Τριανταφυλλοπούλου & Κωστής, 2016).

Μεταξύ των καινοτομιών που εισήχθησαν είναι η συστηματοποίηση των δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ για να μην υπάρχουν αλληλοεπικαλύψεις, η ενδυνάμωση του κοινωνικού ρόλου τους με τη μορφή οικονομικής ενίσχυσης ή απαλλαγής από δημοτικά τέλη για ομάδες πολιτών που έχουν ανάγκη, η οικονομική εξυγίανση των προβληματικών δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων που αποτελούσαν πληγή στα οικονομικά των ΟΤΑ, καθώς και η υποχρέωση των μεγαλύτερων ΟΤΑ να καταρτίζουν ΕΠ με ορίζοντα τετραετίας, στα οποία θα συμπεριλαμβάνονται ο οικονομικός και αναπτυξιακός προγραμματισμός, αλλά και οι δράσεις των ΟΤΑ σε κοινωνικό επίπεδο (Χρυσανθάκης, 2015).

Επιπλέον στόχος του νόμου αυτού ήταν «να εξορθολογιστεί και να εκσυγχρονιστεί η λειτουργία του θεσμού των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων» με κριτήριο την βιωσιμότητα, την εποπτεία τους από το δημοτικό/κοινοτικό συμβούλιο και την πρόσληψη με ικανό προσωπικό βάσει των λειτουργικών αναγκών. Στον νόμο αυτό οι εν λόγω επιχειρήσεις αποτελούν ΝΠΙΔ, προσδιορίζονται αποκλειστικά και χωρίζονται σε 1) **Δημοτικές/κοινοτικές Κοινωφελείς Επιχειρήσεις**, 2) **Ανώνυμες Εταιρείες** που διακρίνονται σε α) Α.Ε. του ν. 2190/20, β) Μονοπρόσωπες Α.Ε. , γ) Αναπτυξιακές Α.Ε. με αποκλειστικό αντικείμενο την προώθηση της ανάπτυξης με συμμετοχή σε προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό γεωγραφικό χώρο (χαρακτηριστική περίπτωση ο ΟΑΣ) και 3) **Επιχειρήσεις Ειδικού Σκοπού** οι οποίες συστήνονται με ειδικές διατάξεις νόμου για την οργάνωση και λειτουργία τους (Παυλόπουλος & Αλογοσκούφης, 2006).

2. Η μεταρρύθμιση του 2010

Ο ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» αποτελεί σημαντική διοικητική μεταρρύθμιση η οποία είχε στόχο την προώθηση της αποκέντρωσης σε όλο και πιο υψηλό γεωγραφικό επίπεδο, με την ίδρυση του θεσμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ενώ η Περιφέρεια μετατράπηκε σε ΟΤΑ β' βαθμού. Παράλληλα μειώθηκε αρκετά ο αριθμός των ΟΤΑ α' βαθμού που είναι πλέον οι δήμοι (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016), καθώς και

των νομικών προσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πόρων και διαδικασιών (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

Αναλυτικά, προβλέπονται επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις που αποτελούν την αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση, 325 δήμοι που αποτελούν τους ΟΤΑ α' βαθμού και 13 Αυτοδιοικητικές Περιφέρειες που αποτελούν τους ΟΤΑ β' βαθμού. Οι σχέσεις μεταξύ των δύο βαθμών ΟΤΑ είναι σχέσεις συνεργατικές και όχι ιεραρχικές.

Ο συμμετοχικός και δημοκρατικός χαρακτήρας των ΟΤΑ παραμένει δεδομένος καθώς οι αρχές εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση διατηρεί τον πολιτικό της χαρακτήρα αφού ισχύει η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Οι δημότες που γνωρίζουν τα τοπικά προβλήματα και ανάγκες εκλέγουν τα όργανα των ΟΤΑ. Επίσης ο δημοκρατικός και συμμετοχικός χαρακτήρας όχι μόνο αναδεικνύεται από το σύστημα διακυβέρνησης των δήμων, καθώς οι αποφάσεις λαμβάνονται κατόπιν συζήτησης και ψηφοφορίας στο πλαίσιο της συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου και τις οποίες είναι υποχρεωμένος να εφαρμόσει ο δήμαρχος, αλλά ενισχύεται κιόλας, καθώς έχουν καθιερωθεί τα συμβουλευτικά όργανα της «Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης», του «Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης» και του «Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών». Στο σύστημα του Καλλικράτη περιλαμβάνονται επίσης στο αρ. 85 και η «Συνέλευση κατοίκων της τοπικής κοινότητας», κατά την οποία μεταξύ άλλων υπάρχει η δυνατότητα προτάσεων στο δήμο για δράσεις που αφορούν την παροχή υπηρεσιών, καθώς και προτάσεις που αφορούν την τοπική ανάπτυξη (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016).

Οι αρμοδιότητες των δήμων αφορούν την διοίκηση «τοπικών υποθέσεων». Υπάρχει δυσχέρεια στην πλήρη εξειδίκευση του όρου αυτού, γι' αυτό και στο άρ. 75 έχει γίνει μια απολύτως ενδεικτική απαρίθμηση αρμοδιοτήτων, οι οποίες πολλές φορές δεν ασκούνται από τους μηχανισμούς των δήμων, αλλά από ΝΠΔΔ που ιδρύουν, όπως για παράδειγμα τις αρμοδιότητες που έχουν να κάνουν με τα πολιτιστικά και πνευματικά κέντρα, με τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, τα ΚΑΠΗ, την μελέτη και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων κλπ. Όλες όμως πλέον οι αρμοδιότητες που άπτονται των τοπικών υποθέσεων έχουν ήδη χαρακτηριστεί από τον ν. 2218/1994 ως αποκλειστικές υπέρ των ΟΤΑ (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016).

Διατηρείται η δυνατότητα των δήμων να ιδρύουν επιχειρήσεις είτε μόνοι τους είτε σε συνεργασία με άλλους δήμους ή άλλα φυσικά και νομικά πρόσωπα, για την σύσταση

των οποίων όμως απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Οι δήμοι έχουν την δυνατότητα να έχουν 1 κοινωφελή επιχείρηση, 1 δημοτική επιχείρηση ύδρευσης – άρδευσης, μια δημοτική ΑΕ όπως προβλέπεται από το αρ. 266 καθώς και μια επιχείρηση με σκοπό την λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού⁷ (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016).

Οι περιφέρειες όπως ήδη επισημάνθηκε είναι β' βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης και σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν δημόσιες πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο. Απαριθμούνται αρμοδιότητες που ασκούνται στους τομείς του προγραμματισμού, της ανάπτυξης, της γεωργίας - κτηνοτροφίας – αλιείας, των φυσικών πόρων της ενέργειας, της βιομηχανίας, του εμπορίου, της απασχόλησης, του τουρισμού, των μεταφορών-επικοινωνιών, του περιβάλλοντος και της χωροταξίας, της υγείας, της παιδείας, του αθλητισμού και του πολιτισμού, της πολιτικής προστασίας και της διοικητικής μέριμνας (Ψυχάρης & Πετράκος, 2016). Οι περιφέρειες έχουν την δυνατότητα να συστήνουν ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που έχουν την μορφή αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρείας και σκοπό μεταξύ άλλων την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη των περιφερειών και την βιώσιμη ανάπτυξή τους (Μπέσιλα-Βήκα, 2010).

3. Η πρόσφατη μεταρρύθμιση - Ν. 4555/2018

Στα αρ. 182-184 του ν.4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι») προβλέπεται η επέκταση της δυνατότητας συμμετοχής των ΟΤΑ στα «νομικά πρόσωπα αναπτυξιακού χαρακτήρα⁸» σε διάφορους τομείς οι οποίοι έχουν να κάνουν με ανάληψη δράσεων, καθώς και παραγωγή, διαχείριση και προμήθεια προϊόντων, εγκαταστάσεων και συσκευών που αντλούν και καταναλώνουν ενέργεια από εναλλακτικές πηγές ενέργειας (π.χ. ΑΠΕ, ΣΗΘΥΑ κλπ) με σκοπό την ενεργειακή αποδοτικότητα και την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης.

Επίσης ο νόμος αυτός προβλέπει την δυνατότητα συμμετοχής των ΟΤΑ σε νομικά πρόσωπα με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή την αξιοποίηση δημοσίων αγαθών με ιδιαίτερη μνεία στον τομέα της «αξιοποίησης φυσικών πόρων ή περιοχών ή εγκαταστάσεων σημαντικής τουριστικής ή αναπτυξιακής αξίας⁹».

⁷ Προϋπόθεση ήταν να είχαν συσταθεί και στους δήμους που συνενώθηκαν

⁸ Βλ. αρ. 182 ν. 4555/2018

⁹ Βλ. αρ. 183, εδ. β, ν. 4555/2018

ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι ρυθμίσεις περί των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών

Μέχρι την δεκαετία του 80', η τοπική αυτοδιοίκηση είχε τη δυνατότητα για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες μέσω δημιουργίας επιχειρήσεων ή συμμετοχής σε επιχειρήσεις προκειμένου να υλοποιηθούν τοπικά έργα ή κοινωφελείς υπηρεσίες (ν. 1190/1951).

Από την δεκαετία του 80' η τοπική αυτοδιοίκηση άρχισε να αποκτάει και αναπτυξιακό χαρακτήρα αφού ενθαρρύνθηκε η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ, οι οποίοι διαδραματίζουν πιο ενεργό ρόλο στην αγορά επηρεάζοντας και την τοπική κατανάλωση και τις τοπικές επενδύσεις. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε, όπως προαναφέρθηκε, ο ν. 1416/84, ο οποίος προέβλεπε την δυνατότητα ίδρυσης ή και συμμετοχής των ΟΤΑ σε επιχειρήσεις. Το γεγονός ότι ο δημόσιος τομέας - και βέβαια η τοπική αυτοδιοίκηση - δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα δεν σημαίνει ότι η επιχειρηματική δράση της δεν θα οργανωθεί με βάση τα πρότυπα και τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς, προκειμένου η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ να διέπεται από ευελιξία και ορθολογισμό και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ζημιολογίας λειτουργίας της (Τριανταφυλλοπούλου, 2004).

Οι αναπτυξιακές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της επιχειρηματικής λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης έλαβαν διάφορες μορφές. Καταρχήν ιδρύθηκαν Δημοτικές/Κοινοτικές Επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ως αρμοδιότητες την παραγωγή προϊόντων, την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών στους δημότες και τους κατοίκους της περιοχής. Οι επιχειρήσεις αυτές καλύπτουν στοιχειώδεις κοινωνικοοικονομικές ανάγκες με κριτήρια επιχειρηματικά, συμπαρασύροντας και τις αντίστοιχες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα ως προς την τιμολογιακή πολιτική τους και την ποιότητα παροχής των υπηρεσιών. Ενδεικτικοί τομείς δραστηριοποίησης των δημοτικών/κοινοτικών επιχειρήσεων είναι της αγροτικής παραγωγής, των ορυχείων/λατομείων, της ενέργειας, της βιομηχανίας (μεταποιητική βιομηχανία), των κατασκευών, των μεταφορών (βλ. αστικές συγκοινωνίες), του εμπορίου, των δημοτικών αγορών, του τουρισμού, του πολιτισμού, της επικοινωνίας/διαφήμισης, του αθλητισμού, της κοινωνικής παρέμβασης, του περιβάλλοντος κλπ. Επίσης ιδρύθηκαν οι

λεγόμενες Αναπτυξιακές Εταιρείες, όπως ο ΟΑΣ για τον οποίο θα γίνει λόγος στην συνέχεια της εργασίας, οι οποίες είναι ΑΕ που συστήνονται με πρωτοβουλία της τοπικής αυτοδιοίκησης και συμμετέχουν ενεργά σε αυτές συνεταιρισμοί, επιμελητήρια και λοιποί φορείς της περιοχής. Ως αρμοδιότητα είχαν την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, την αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων, την στήριξη ΜΜΕ των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και τις τοπικές πρωτοβουλίες για απασχόληση. Επιπλέον υπάρχουν οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης, οι οποίες έχουν αναλάβει την κατασκευή και συντήρηση των αντίστοιχων δικτύων στους μεγάλους και μεσαίους δήμους της χώρας. Τέλος υπάρχουν και τα λεγόμενα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης τα οποία αναλαμβάνουν την υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και την στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης (Σαπουνάκης, 1998).

ΜΕΡΟΣ 3^ο: ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: Περί του Δήμου Σητείας

1. Ιστορικά & Δημογραφικά Στοιχεία

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η Σητεία, καταγωγή του ποιητή του «Ερωτόκριτου» Βιτσέντζου Κορνάρου, αποτελεί την έδρα του ομώνυμου Δήμου, ο οποίος προέκυψε με την συνένωση των δήμων Ιτάνου, Λεύκης και Σητείας, οι οποίοι καταργήθηκαν (ν. 3852/2010).

Ο δήμος Σητείας έχει πληθυσμό 18.318 κατοίκους, με βάση τα στοιχεία από την τελευταία απογραφή του 2011. Βάσει της εν λόγω απογραφής, η αναλογία ανδρών - γυναικών στον δήμο είναι σχεδόν 1:1 (9.003-9.315 αντίστοιχα). Πάνω από 2.000 κάτοικοι έχουν τουλάχιστον πτυχίο Ανωτάτης Εκπαίδευσης (ΑΕΙ-ΤΕΙ) και περίπου 700 κάτοικοι έχουν τελειώσει την μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στον αντίποδα υπάρχει ένα εξίσου υψηλό ποσοστό κατοίκων που έχουν δεν έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (2.375 κάτοικοι) ενώ το διπλάσιο ποσοστό έχουν μόνο απολυτήριο δημοτικού (5.618 κάτοικοι) (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011).

Η Σητεία υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης, όπως έχει καθοριστεί με τον ν. 3852/2010.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Η Σητεία είναι μια αμφιθεατρικά χτισμένη πόλη στο βορειανατολικότερο άκρο της Κρήτης. Βρίσκεται στον ομώνυμο κόλπο της Σητείας και αποτελεί τουριστικό προορισμό για Έλληνες και ξένους επισκέπτες μεταξύ άλλων και των 45 χωριών που υπάγονται στον εν λόγω δήμο.

Για την ονομασία της υπάρχουν διάφορες απόψεις. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι προήλθε από την ονομασία της αρχαίας πόλεως «Ήτιδος» ή «Ητείας» που βρισκόταν στην Ανατολική Κρήτη και ήταν πατρίδα του Μύσωνος, 1 από τους 7 σοφούς της αρχαιότητας. Άλλη άποψη είναι ότι προέρχεται από τον προελληνικό όρο «SE-TO-I-JA» που ήταν γραμμένος σε πινακίδα γραμμικής γραφής β'. Σύμφωνα με αρκετούς ερευνητές και αρχαιολόγους, η Σητεία κατά πάσα πιθανότητα δεν έχει χτιστεί πάνω

στην αρχαία Ητεια, αλλά σε κοντινή απόσταση από αυτήν, χωρίς όμως ακόμα να έχει υπάρξει κάποια επίσημη επιβεβαίωση ή διάγνωση από αρχαιολογικά ευρήματα.

Η Σητεία στην περίοδο του Βυζαντίου αποτέλεσε έδρα επισκοπής, η οποία είχε καταργηθεί μετά την κατάληψή της από τους Άραβες και όταν επανήλθε στην κυριότητα των Βυζαντινών επανιδρύθηκε. Όταν έγινε η κατάληψη νησιού από τους Σταυροφόρους, οι οποίοι το πούλησαν στους Βενετούς, η Σητεία με την Ιεράπετρα, το Μιραμβέλλο και το Λασιθί σχημάτισαν μια ευρύτερη ενιαία διοικητική περιφέρεια με όνομα «Sestiere di Cannaregio», η οποία υποδιαιρέθηκε σε 33 ιπποτείες. Τον 14ο αιώνα η διοικητική διαίρεση άλλαξε και η Σητεία με την Ιεράπετρα αποτέλεσαν διοικητική περιφέρεια με όνομα «Teritorio di Sitia» και έδρα την Σητεία, η οποία αναγράφεται σε Βενετσιάνικα έγγραφα ως «Sittia» ή «Sithia» ή «Settia». Η πόλη αυτή γνώρισε μεγάλη ακμή από την αρχή της ενετοκρατίας, ώστε η Γερουσία σε έγγραφό της το 1232 την αποκαλεί «Maximum statum et lumen ejusdem insulae¹⁰».

Τον 16^ο αιώνα, στα 1508, την περιοχή έπληξε σεισμός που προξένησε μεγάλες καταστροφές, ενώ 30 χρόνια αργότερα, η περιοχή είχε να αντιμετωπίσει τις επιδρομές του πειρατή Μπαρμπάροσα, ο οποίος προξένησε σημαντικές καταστροφές στην πόλη. Βάσει της απογραφής του 1583 η Σητεία απαριθμούσε 54 χωριά και 13.572 κατοίκους, ενώ η πόλη καθαυτή είχε 1931 κατοίκους.

Έναν αιώνα αργότερα, στα 1648, οι Οθωμανοί Τούρκοι πολιόρκησαν την Σητεία και τότε ξεκίνησαν οι κάτοικοι να εγκαταλείπουν την πόλη, κάτι που έγινε 3 χρόνια αργότερα και η πόλη έμεινε εγκαταλελειμμένη για 2 αιώνες, ώσπου στα 1870 αποφασίστηκε από τον Γενικό Διοικητή της Κρήτης Χουσεϊν Αβνή Πασά με τον διοικητή του Λασιθίου Κωστή Αδοσίδη Πασάνα χτιστεί η νέα πρωτεύουσα στα ερείπια της παλιάς πόλης. Μέσα σε λιγότερο από 50 χρόνια, από το 1881 μέχρι το 1928, ο πληθυσμός της Σητείας τετραπλασιάστηκε.

Από το 1911, όταν και υδροδοτήθηκε από τις πηγές του χωριού Ζου, η Σητεία άρχισε να αναπτύσσεται και έχει εξελιχθεί σε ένα από τα πιο σπουδαία αστικά κέντρα ολόκληρης της Περιφέρειας Κρήτης (Δήμος Σητείας, 2018).

¹⁰Μεγάλος σταθμός και φως της νήσου

2. Η οργάνωση των Υπηρεσιών του Δήμου Σητείας

A. ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου :

➤ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

- ✓ Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.
- ✓ Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
- ✓ Νομική Υπηρεσία
- ✓ Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
- ✓ Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας

➤ ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

- ✓ Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- ✓ Γραφείο ΤΠΕ

➤ ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- ✓ Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής
- ✓ Γραφείο Αλιείας
- ✓ Γραφείο Αδειοδοτήσεων και ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων
- ✓ Γραφείο Άσκησης αρμοδιοτήτων που έχουν σχέση με την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 §. 3.β του ν. 4325/2015
- ✓ Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού

➤ ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

- ✓ Γραφείο έκδοσης οικοδομικών αδειών
- ✓ Γραφείο πολεοδομικών και Χωροταξικών εφαρμογών
- ✓ Γραφείο ελέγχου κατασκευών

➤ **ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

- ✓ Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
- ✓ Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- ✓ Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού

➤ **Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΠΡΑΣΙΝΟΥ**

- ✓ Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
 - Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
- ✓ Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
- ✓ Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου

➤ **Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

- ✓ Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων
 - Γραφείο δημοτικού Συμβουλίου
 - Γραφείο Οικονομικής Επιτροπής
 - Γραφείο Επιτροπής Ποιότητας Ζωής
 - Γραφείο εκτελεστικής επιτροπής
 - Γραφείο Αντιδημάρχων
 - Γραφείο Επιτροπής Διαβούλευσης
- ✓ Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
 - Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης
 - Γραφείο Ληξιαρχείου
- ✓ Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού
 - Γραφείο ανθρώπινου δυναμικού
 - Γραφείο Μητρώων και διαδικασιών προσωπικού
- ✓ Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας
 - Γραφείο Πρωτοκόλλου – Γραμματειακής Υποστήριξης
 - Γραφείο Κλητήρων και Καθαριότητας εσωτερικών χώρων
 - Γραφείο κίνησης προσωπικού
- ✓ Τμήμα ΚΕΠ

➤ **Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

- ✓ Τμήμα Προϋπολογισμού
 - Γραφείο Προϋπολογισμού και οικονομικής πληροφόρησης

- ✓ Τμήμα Λογιστηρίου και Μισθοδοσίας
 - Γραφείο λογιστηρίου
 - Γραφείο μισθοδοσίας

- ✓ Τμήμα Προμηθειών
 - Γραφείο Προμηθειών υλικών/ εξοπλισμού / υπηρεσιών και αποθηκών

- ✓ Τμήμα Εσόδων, Περιουσίας & Ταμείου
 - Γραφείο Εσόδων & Περιουσίας
 - Γραφείο Ταμειακής Διαχείρισης

➤ **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

- ✓ Τμήμα Μελετών και Τεχνικών Έργων

- ✓ Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων & Συγκοινωνιών
 - Γραφείο Μελέτης και εκτέλεσης έργων
 - Γραφείο Συγκοινωνιών και Κυκλοφορίας

- ✓ Τμήμα Άρδευσης

B. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις δημοτικές/τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

➤ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΙΤΑΝΟΥ (ΕΔΡΑ: ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟ)

- ✓ Γραφείο ΚΕΠ Ζάκρου.
- ✓ Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων & Εξυπηρέτησης του Πολίτη
- ✓ Γραφείο Οικονομικών Θεμάτων
- ✓ Γραφείο Καθαριότητας
- ✓ Γραφείο Άρδευσης

➤ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΛΕΥΚΗΣ (ΕΔΡΑ: ΖΗΡΟΣ)

- ✓ Γραφείο ΚΕΠ.
- ✓ Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων & Εξυπηρέτησης του Πολίτη
- ✓ Γραφείο Οικονομικών Θεμάτων
- ✓ Γραφείο Καθαριότητας
- ✓ Γραφείο Άρδευσης

➤ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ (ΕΔΡΑ: ΑΝΑΛΗΨΗ ΠΕΥΚΩΝ)

- ✓ Γραφείο Διοικητικών-Οικονομικών Θεμάτων & Εξυπηρέτησης του Πολίτη

3. Οι αναπτυξιακές πρωτοβουλίες του Δήμου

Ο δήμος Σητείας, σε απολογισμό πεπραγμένων του για την προηγούμενη δημοτική θητεία (2010-2014) παρέθεσε στην επίσημη ιστοσελίδα του δήμου ορισμένα έργα αναπτυξιακού χαρακτήρα, που υλοποιήθηκαν, υλοποιούνται και πρόκειται να υλοποιηθούν με συγχρηματοδότηση του ΕΣΠΑ.

Ενδεικτικά έργα, στα οποία αναφέρονται ο τίτλος του έργου και ο προϋπολογισμός τους, είναι τα εξής:

-Πολιτιστικές δράσεις Κέντρου Ερευνών & Μελετών Κρητικού Πολιτισμού Δήμου Σητείας, 150.000 €,

-Δημιουργία café–net στον χώρο του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Σητείας, 24.465 €,

-Δημοσιοποίηση ολοκληρωμένου σχεδίου Αστικής Ανάπτυξης, 30.000 €,

-Βελτίωση κοινόχρηστων δρόμων και κοινόχρηστων χώρων στο Τ.Δ. Ζάκρου, προϋπολογισμού 250.000 €,

-Ανάπλαση πλατείας Ζάκρου-Βελτίωση συνθηκών Ύδρευσης-Αποχέτευσης, 970.000 €,

-Ανάπλαση οδών οικισμού Παλαικάστρου Δήμου Σητείας, 470.000 €,

-Αναβάθμιση ευρωπαϊκού μονοπατιού 62.195 €,

-Δημιουργία internet-spot στο Πολύκεντρο Ζάκρου & Επέκταση δικτύου wi-fi στην Κ.Ζάκρο, 60.000 €,

-Δημιουργία ψηφιακού Μουσείου Ζάκρου, 250.000 €,

-Βελτίωση αρδευτικού Τ.Κ Λάστρου, 277.177,9 €,

-Βελτίωση υποδομών άρδευσης στις Τ.Κ Δήμου Σητείας, 184.867,29 €,

-Βελτίωση αρδευτικού δικτύου Τ.Κ Παπαγιαννάδων, 470.050,00 €,

-Ανάπτυξη και διάχυση πολιτιστικού περιεχομένου μέσω δημιουργίας Ψηφιακού Μουσείου στο Δήμο Σητείας, 262.590 €,

- Αξιοποίηση ΑΠΕ & Δράσεις Εξοικονόμησης ενέργειας στο 2ο Δημοτικό Σχολείο του Δήμου Σητείας, 210.117 €,
- Ζίρος - Zero" Πράσινη Αγροτική Κοινότητα Ζίρου (Άξονες 1,4), 4.700 €,
- Σύστημα παρακολούθησης της εφαρμογής στρατηγικής αειφορίας για το Δήμο Σητείας και εφαρμογής, 202.260 €,
- Γεωτουρισμός και Τοπική Ανάπτυξη Όρη Ιτάνου - Όρη Τροόδου, 170.000 €,
- ΤΟΠΩΝ ΕΥΦΟΡΙΑ, 100.000 €,
- Επέκταση αποχετευτικού δικτύου όμβριων υδάτων, 308.943,09 €,
- Έργα μεταφοράς λυμάτων οικισμού Χαμεζίου, 19.072,17 €,
- Έργα μεταφοράς λυμάτων οικισμού Μαρωνιάς, 23.805,04 €,
- Κατασκευή Βιολογικού Λιθινών Β" Φάση (Προμήθεια), 153.682,47 €,
- Εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων οικισμού Χαμεζίου, 201.305 €,
- Εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων οικισμού Μαρωνιάς, 170.496 €,
- Εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων στον οικισμό Ζάκρου, 549.000 €,
- Ε.Ε.Λ. Αρμένων και εκσυγχρονισμός αντλιοστασίου Ζήρου, 575.000 €,
- Αρδευτικό δίκτυο Ε.Ε.Λ. Αρμένων, 252.000 €,
- Κατασκευή αντλιοστασίου λυμάτων Αγ. Φωτιάς και αγωγός μεταφοράς στο αντλιοστάσιο του ΤΕΙ Δήμου Σητείας, 221.204,16 €,
- Έργα μεταφοράς λυμάτων οικισμού Μέσα Μουλιανών, 57.000 €,
- Εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων οικισμού Μέσα Μουλιανών, 230.683 €,

-Αξιοποίηση εκροής για άρδευση Ε.Ε.Λ. Βιολογικού πόλης Σητείας, 3.600 € (Δήμος Σητείας, 2018).

Για τα έτη 2018 και 2019 ο δήμος Σητείας προβαίνει και θα προβεί στην υλοποίηση έργων αναπτυξιακού χαρακτήρα, τα οποία προβλέπονται στα αντίστοιχα Τεχνικά Προγράμματα Έργων. Μεταξύ των έργων αυτών είναι η κατασκευή και συντήρηση οδικού δικτύου, κάτι που βελτιώνει την δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών, καθώς και οι κατασκευές γεωτρήσεων, ενέργειες που δύνανται να προωθήσουν την αγροτική ανάπτυξη.

Ενδεικτικά έργα είναι τα εξής:

2018

- Δημοτική-Αγροτική Οδοποιία Δήμου Σητείας, 839.873,78 €
- Πλακοστρώσεις οδών Τ.Κ Πισκοκέφαλου και Πραισσού, 57.647,19 €
- Ανάπλαση Κεντρικής οδού Τ.Κ. Αχλαδιών, 120.000 €
- Βελτίωση Αγροτικών Δρόμων, 50.016,95 €
- Ανόρυξη Γεώτρησης Τ.Κ. Χαμεζίου, 24.000 €
- Εξοπλισμός Γεωτρήσεων Έξω Μουλιάνων και Πισκοκέφαλου - Αξιοποίηση Γεωτρήσεων στη θέση Νταούσο Τ.Κ. Σκοπής - Χαλέπα Τ.Κ. Πισκοκέφαλου, 273.902,38 € (θα συνεχιστεί και το 2019)

2019

- Δημοτική-Αγροτική Οδοποιία Δήμου Σητείας, 400.000 €
- Βελτίωση Οδοποιίας περιοχής Καρυδιού Σητείας, 251.000 €
- Βελτίωση κατά τμήματα Δημοτικής Οδού Πιλαλήματα –Γουδούρας, 100.000 €
- Βελτίωση κατά τμήματα Δημοτικής Οδού Σχοινοσέλι-Μοχλός-Λινάρες, 200.000 €
- Ανόρυξη Γεώτρησης Τ.Κ. Χαμεζίου, 24.000 €

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η οικονομική άνθηση της Σητείας οφείλεται κυρίως στην διακίνηση της μεγάλης παραγωγής της περιοχής σε ελαιόλαδο, σταφίδα και κηπευτικά, ενώ αξιοσημείωτη είναι και η πολιτιστική της ανόρθωση που στηρίζεται στην βαριά της πολιτιστική κληρονομιά.

Η οικονομία της ευρύτερης περιοχής της Σητείας στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα. Με τις πρωτοβουλίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλων αναπτυξιακών φορέων η οργανωμένη εκμετάλλευση της γης συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου, ενώ η επεξεργασία και διακίνηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων αναδεικνύεται σε βασική προτεραιότητα στις εξαγωγικές δραστηριότητες. Η τοπική οικονομία βασίζεται και σε άλλους κλάδους όπως η βιοτεχνία, το εμπόριο, καθώς και υπηρεσίες που στοχεύουν στην ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής. Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί με ταχύτατους ρυθμούς και ο τομέας του τουρισμού με την δημιουργία ξενοδοχειακών συγκροτημάτων υψηλών προδιαγραφών.

Ο δήμος επιχειρεί και την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, την οργανωμένη και οικολογική χρησιμοποίηση του περιβάλλοντος, καθώς και την προβολή και ανάδειξη του φυσικού τοπίου της Σητείας και του παραδοσιακού τρόπου ζωής της περιοχής με στόχο είναι αφενός να προσεγγιστεί και να προσελκυστεί ένα ποιοτικότερο επίπεδο τουριστών με ιδιαίτερη κουλτούρα και αυξημένες απαιτήσεις από τον τόπο που πρόκειται να επισκεφτούν, αφετέρου να προβληθεί με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο η πολιτιστική κληρονομιά και τα αγαθά της τοπικής γης (Δήμος Σητείας, 2018).

Στο πλαίσιο της τοπικής παρέμβασης, έχουν ιδρυθεί δυο επιχειρήσεις ΟΤΑ, με σκοπό να συμβάλλουν ενεργά στην περαιτέρω και πολύπλευρη ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής της Σητείας με πρωτοβουλίες και δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα, προκειμένου να αξιοποιηθούν με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

1. ΔΟΚΑΣ

Ο ΔΟΚΑΣ λειτουργεί από το 2011 ως προϊόν συγχώνευσης των εξής Νομικών Προσώπων:

- α) Βρεφικός Παιδικός Σταθμός Σητείας,
- β) Παιδικός Σταθμός Παλαικάστρου,
- γ) ΚΑΠΗ Σητείας,
- ε) Δημοτικός Οργανισμός Άθλησης Σητείας,
- στ) Δημοτική Φιλαρμονική Σητείας,
- ζ) Πνευματικό Πολιτιστικό Κέντρο Χαμεζίου, (ΦΕ.Κ. 813/10-5-2011 Τ.Β΄) .

Μετά από τη λύση και θέση σε εκκαθάριση των 2 Κοινοφελών Επιχειρήσεων ΝΠΔ των Δήμων Σητείας και Ιτάνου, με τις επωνυμίες «ΔΗ.Κ.Ε.Σ.» και «Κ.Ε.Δ.Ι.» αντιστοίχως, μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες και το προσωπικό που είχε σύμβαση εν ισχύ στο νέο ΝΠΔΔ του Δήμου Σητείας, την διοίκηση του οποίου ασκούν 11 μέλη (Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΟΚΑΣ

Οι υπηρεσίες που προσφέρει ο ΔΟΚΑΣ είναι οι εξής:

❖ Γεωπάрко (Φυσικό Πάρκο Σητείας)

Εδώ αναδεικνύεται η πλούσια κληρονομιά της προστατευόμενης από την UNESCO περιοχής με τα πετρώματα και τα απολιθώματα. Ενδεικτικά εντός του Φυσικού Πάρκου έχουν σημειωθεί 100 γεώτοποι, γεγονός που αποδεικνύει την ποικιλία που διέπει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής, ενώ υπάρχει και το φοινικόδασος του Βάι και διάφοροι οικότοποι, οι οποίοι εντάσσονται στις προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000.

Επιπλέον είναι μια περιοχή που προσφέρεται για διάφορες δραστηριότητες (π.χ. ιστιοσανίδα, αναρρίχηση βράχων, σπηλαιολογία, περιήγηση σε φαράγγια) και ενθαρρύνει τον λεγόμενο «γεωτουρισμό», καθώς οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να περιηγηθούν στις σχεδιασμένες εντός του Γεωπάρκου «γεωδιαδρομές», μέσα από τις οποίες μπορούν να γνωρίσουν από κοντά τον φυσικό, γεωλογικό και πολιτιστικό πλούτο της περιοχής. Οι διαδρομές αυτές περιλαμβάνουν οδικές, ποδηλατικές και πεζοπορικές διαδρομές σε μονοπάτια πλήρως αποτυπωμένες με σύγχρονες τεχνολογίες

Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS), διαθέσιμες σε διάφορες μορφές για τους επισκέπτες του Πάρκου, οι οποίες έχουν κατάλληλη σήμανση με πινακίδες στην είσοδο/έξοδό τους, καθώς και με κατευθυντήριες πινακίδες σε όλο το μήκος τους (Γεωπάρκο Σητείας, 2018).

Έχει προβλεφτεί και συγχρηματοδότηση από το διμερές ευρωπαϊκό πρόγραμμα διαπεριφερειακής συνεργασίας INTERREGV-A «Ελλάδα – Κύπρος 2007-2013» που υπάγεται στο Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό και Επενδυτικό Ταμείο ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2007-2013.

❖ Ωδείο

Παρέχει υψηλό επίπεδο σπουδών σε κάθε βαθμίδα της μουσικής εκπαίδευσης σπουδαστών κάθε ηλικίας, ενώ συμβάλλει στην εξάπλωση της μουσικής δημιουργίας και της ενασχόλησης όλο και περισσότερων ανθρώπων με την μουσική.

Τέλος συμβάλει και στην άνοδο του πολιτιστικού επιπέδου της πόλης καθώς αναλαμβάνει πρωτοβουλίες με εκδηλώσεις, σεμινάρια, βραδιές λόγου και μουσικής, θεάτρου, κ.τ.λ.

❖ Φιλαρμονική

Σκοπός της φιλαρμονικής Δήμου Σητείας ήταν και είναι η παροχή μουσικής ψυχαγωγίας και «τέρψις εις τους δημότες», (όπως χαρακτηριστικά αναφερόταν στην πρώτη απόφαση), οι οργανώσεις μουσικών εορτών και συναυλιών, η δωρεάν διδασκαλία πνευστών και κρουστών οργάνων, ανωτέρων και κατωτέρων θεωρητικών μαθημάτων μουσικής, η κατάρτιση και συντήρηση συμφωνικής ορχήστρας και γενικά η καλλιέργεια και η ανάπτυξη του μουσικού αισθήματος.

Η Δημοτική Φιλαρμονική παιανίζει στις εθνικές επετείους και λιτανείες της πόλης και των Δημοτικών Διαμερισμάτων, σε αποδώσεις τιμών καθώς και σε διοργανώσεις συναυλιών, συμβάλλοντας έτσι στα μουσικά δρώμενα της πόλης και της ευρύτερης περιοχής.

Επίσης είναι η μοναδική Φιλαρμονική στον Ελλαδικό χώρο που ανεβάζει σχεδόν κάθε καλοκαίρι μουσικές και θεατρικές παραστάσεις με συμμετοχή μουσικών και ηθοποιών στην Κρήτη και στην υπόλοιπη Ελλάδα.

❖ Βοήθεια στο σπίτι

Στόχοι του προγράμματος αυτού είναι:

- ⊕ Να δημιουργηθούν υπηρεσίες, για την απασχόληση ή την επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας ιδίως των γυναικών, λόγω της υψηλής συμμετοχής τους σε ειδικότητες που απαιτούν οι εν λόγω υπηρεσίες.
- ⊕ Να δημιουργηθούν κατάλληλες προϋποθέσεις για τον συνδυασμό οικογενειακού και επαγγελματικού βίου των γυναικών.
- ⊕ Να αναβαθμιστούν ποιοτικά οι μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων και ανήμπορων ατόμων στην περιοχή.

❖ Βρεφονηπιακοί σταθμοί

❖ Δημοτική Βιβλιοθήκη Σητείας

Η πρώτη επίσημη προσπάθεια για τη δημιουργία λαϊκής Βιβλιοθήκης στην πόλη της Σητείας ξεκίνησε με την αρ. 12370/4.5.1924 απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, η οποία αφορά στην ίδρυση Νυκτερινής Σχολής στη Σητεία. Την ιδέα για την ανάγκη ίδρυσης της σχολής αυτής είχε το διδακτικό προσωπικό του Δημοτικού Σχολείου Σητείας με σκοπό την ωφέλεια «πρὸς τὰ δυστυχῆ πλάσματα τὰ πλεῖστα τελείως ἀπόκληρα πάντων, τῶν τε δυστυχῶν προσφύγων καὶ τῶν ἀπόρων πολιτῶν» όπως αναφέρεται σε Εγκύκλιο της εποχής εκείνης.

Το 1988 ένα τμήμα της Βιβλιοθήκης έγινε δανειστικό για πρώτη φορά, ενώ το 2000, 60 χρόνια μετά την ομόφωνη τότε απόφαση της ΓΣ για παραχώρηση της βιβλιοθήκης στην τότε κοινότητα Σητείας από τον Προοδευτικό Σύλλογο «Ο Βιτσέντζος Κορνάρος», παραχωρήθηκε στον Δήμο Σητείας και έκτοτε αποτελεί δομή του δήμου με τον ΔΟΚΑΣ την διαχειρίζεται.

Από το 2016 η Βιβλιοθήκη συμμετέχει στην Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας. Η συμμετοχή της στις δράσεις υποστηρίζεται από ομάδες εθελοντών και από τον προοδευτικό Σύλλογο Σητείας «ο Βιτσέντζος Κορνάρος» (Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας, 2011).

2. ΟΑΣ

Ο Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (ΟΑΣ Α.Ε) είναι Α.Α.Ε. που ιδρύθηκε από τους Δήμους Σητείας, Μακρύ Γιαλού, Ιτάνου, Λεύκης και άλλους φορείς Αυτοδιοίκησης, τις παραγωγικές τάξεις και συνεταιρισμούς του Ν.Λασιθίου και της υπόλοιπης Κρήτης (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2009).

Πρόκειται για μια από τις πρώτες αναπτυξιακές εταιρείες που ιδρύθηκαν στην Ελλάδα, ένα εγχείρημα που ξεκίνησε στην χώρα στα τέλη της δεκαετίας του 70' με την ίδρυση των αναπτυξιακών εταιρειών Μεσσηνίας, Ηλείου και Ευρυτανίας κατόπιν πρωτοβουλίας της Αγροτικής Τράπεζας και της ΕΤΒΑ. Οι αναπτυξιακές εταιρείες αποτελούν εταιρικό σχήμα που λειτουργεί και έχει την δομή ΑΕ, με σημείο αναφοράς τουλάχιστον ένα νομό, όπου συμμετέχουν οι περισσότεροι τοπικοί φορείς, με σκοπό να εφαρμοστεί μια ολοκληρωμένη τοπική στρατηγική ανάπτυξης χωρίς να υποκαθίσταται το έργο των τοπικών φορέων. Οι εταιρείες αυτές προβαίνουν σε δράσεις πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και περαιτέρω ανάδειξης της επιχειρηματικής νοοτροπίας όχι μόνο για τις επιχειρήσεις, αλλά και για τον τοπικό πληθυσμό. Οι δράσεις αυτές αναλύονται σε **στοχευμένη πληροφόρηση** με κριτήρια το μέγεθος, τον χαρακτήρα, τον κλάδο και την περιοχή της επιχείρησης, **επισκέψεις σε επιχειρήσεις, εκδηλώσεις, έντυπα, δημοσιεύσεις, προβολές, εξατομικευμένη πληροφόρηση** με παροχή υπηρεσιών σε όσους επιχειρηματίες επισκέπτονται την συγκεκριμένη αναπτυξιακή εταιρεία και τέλος **συνεργασίες με δομές** (π.χ. επιμελητήρια, σύνδεσμοι βιομηχανιών, σύνδεσμοι εξαγωγικών επιχειρήσεων, πανεπιστήμια κλπ) (Μπέλλης, 2001).

Ο ΟΑΣ συστάθηκε το 1983 ως «Κέντρο Ανάπτυξης του δήμου Σητείας» και το 1988 μετασχηματίστηκε σε Α.Ε. Βάσει ΠΔ 76/85, αρ. 260§. 1α Δ.Κ.Κ θεωρείται ΑΕ ΟΤΑ ως προς την νομική της μορφή.

Ο ιδρυτής και επί 21 έτη πρόεδρος του ΟΑΣ (1988-2009) κος Πετράκης Νικόλαος, ο οποίος είχε διατελέσει και δήμαρχος Σητείας την τετραετία 1975-79, είχε σαν όραμα την «ολόπλευρη ανάπτυξη» της τότε επαρχίας Σητείας που αποτελούταν από 1 δήμο και 33 κοινότητες. Τον όρο «ολόπλευρη ανάπτυξη¹¹» χρησιμοποιούσε ήδη από την

¹¹Σύμφωνα με το ίδιο, δανείστηκε τον όρο από τον ομ. καθηγητή του ΕΜΠ Θεοδόση Τάσιο, ο οποίος τον είχε χρησιμοποιήσει σε μια διάλεξη που είχε δώσει σε φοιτητές του ΕΜΠ την δεκαετία του 70'.

δημαρχιακή του θητεία στα Αναπτυξιακά Συνέδρια που είχαν συγκληθεί στην Σητεία, τα πρώτα στην Ελλάδα και από τα πρώτα στην Ευρώπη. Με τον όρο αυτό μιλούσε για κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής. Με την ίδρυση του ΟΑΣ, ο όρος αυτός έγινε «ολοκληρωμένη και ισόρροπη ανάπτυξη» της περιοχής τόσο με την χωροταξική έννοια, δηλαδή να αφορά όλη την επαρχία Σητείας, όσο και με την έννοια της ισόρροπης ανάπτυξης του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, με προτεραιότητα στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και των νέων τεχνολογιών, με σεβασμό όμως στο περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου.

Στο Δ.Σ του ΟΑΣ εκπροσωπούνται μέσω των οργανώσεων τους και οι μεγάλες παραγωγικές τάξεις, δηλαδή οι αγρότες, οι επαγγελματιοβιοτέχνες και οι επαγγελματίες στον κλάδο του τουρισμού.

Ο ΟΑΣ έχει σκοπό, βάσει του άρθρου 3 του καταστατικού του, να συμβάλλει στην «ολοκληρωμένη ανάπτυξη» της πρώην Επαρχίας Σητείας και ευρύτερα της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου και της Περιφέρειας Κρήτης, με δυνατότητα διεύρυνσης του σκοπού αυτού και σε άλλες γεωγραφικές περιοχές της χώρας ή του εξωτερικού (ΟΑΣ Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ, 2018).

Η υλοποίηση του σκοπού αυτού γίνεται διάφορες ενέργειες όπως:

- τεχνικοοικονομικές μελέτες και έρευνες,
- πληροφόρηση και ενημέρωση,
- συμβουλευτική,
- τεχνική και οργανωτική υποστήριξη,
- επαγγελματική κατάρτιση,
- ανταλλαγή εμπειριών,
- μεταφορά και διάχυση τεχνογνωσίας,
- επιδεικτικά και πιλοτικά έργα και δράσεις,
- δίκτυα συνεργασίας,
- διαχείριση και εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων (π.χ. πρόγραμμα LEADER),
- συμμετοχή σε ειδικούς φορείς, υποστήριξη διεθνών σχέσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης αξιοποιούνται Περιφερειακά, Εθνικά και κυρίως Ευρωπαϊκά Προγράμματα σε συνεργασία με τους Δήμους που συμμετέχουν, την Ένωση Σητείας και λοιπούς τοπικούς φορείς, τις αρμόδιες εθνικές και ευρωπαϊκές υπηρεσίες, την Αναπτυξιακή Λασιθίου, τους επενδυτές και τους εξωτερικούς συνεργάτες.

Ο ΟΑΣ με το έργο του προσφέρει υπηρεσίες και συνδράμει στην τοπική ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την αύξηση του εισοδήματος, την αξιοποίηση τοπικών πόρων, την τεχνογνωσία και τεχνολογία, την αναβάθμιση του επιπέδου παραγωγής, την καλλιέργεια του πνεύματος και της πρακτικής της συνεργασίας κ.α.

Η λειτουργία του ΟΑΣ, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του, βασίζεται στις αρχές της διοικητικής αυτοτέλειας, της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας και αξιοκρατίας και στις αρχές της συναίνεσης και του κοινωνικού διαλόγου. Θεωρείται ως «τεχνικός σύμβουλος και καταλύτης της τοπικής ανάπτυξης» (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2009).

ΜΕΤΟΧΟΙ

Μετά την νομοθετική μεταρρύθμιση του ν. 3852/2010, ο ΟΑΣ είναι μια Αναπτυξιακή Α.Ε. των ΟΤΑ με τους παρακάτω μετόχους:

1. Δήμος Σητείας	7. Αναπτυξιακή Ηρακλείου	14. ΑΣ Λιθινών
2. Δήμος Ιεράπετρας	A.A.E. ΟΤΑ	15. ΑΣ Ζάκρου
3. Παγκρήτια
Συνεταιριστική Τράπεζα	8. Αναπτυξιακή Λασιθίου
A.A.E. ΟΤΑ	16. ΑΣ Σταυροχωρίου
17. ΑΣ Ζήρου
4. Εμπορικός Σύλλογος
Σητείας	9. Περιφέρεια Κρήτης	18. ΑΣ Παπαγιαννάδων
5. Ένωση Ξενοδόχων
Επαρχίας Σητείας	10. Περιφερειακή Ένωση
Δήμων Κρήτης	19. Περιηγητική Λέσχη
Σητείας
6. Βιοκαλλιεργητές
Σητείας Α.Ε.	11. Επιμελητήριο Λασιθίου	20. Ένωση ΑΣ Σητείας
Α.Ε.Σ. Α.Ε
	12. ΟΑΚ	
	13. Ελαιουργικός-Σταφιδικός
Συνεταιρισμός Σητείας	

ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΑΣ

Πιο αναλυτικά, ο ΟΑΣ έχει αναλάβει διάφορα έργα και προγράμματα από το 1988 μέχρι και σήμερα, που αφορούν τους τομείς: αγροτική ανάπτυξη, πολιτισμός

περιβάλλον, επενδύσεις τοπικών επιχειρήσεων-βιοτεχνία-τουριστικά επαγγέλματα, αναπτυξιακές-κλαδικές μελέτες, προσέλκυση επενδύσεων - αιολικά πάρκα-δημιουργία μονίμων εσόδων σε ΟΑΣ και ΟΤΑ, νέες θέσεις εργασίας, Επαγγελματική κατάρτιση, Τουρισμός, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Διακρατικές Σχέσεις (με αξιοποίηση προγραμμάτων LEDA για την τοπική ανάπτυξη, LEADER, SAPIC για ειδικές δράσεις τοπικής ανάπτυξης κλπ, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών), καθώς και συνέδρια-εκδηλώσεις.

Στο πλαίσιο της εργασίας θα γίνει ανάλυση για τους τομείς «προσέλκυση επενδύσεων-αιολικών πάρκων-δημιουργίας μονίμων εσόδων στον ΟΑΣ και τους δήμους», «νέες θέσεις εργασίας» και «συνέδρια-εκδηλώσεις».

1. ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ – ΜΟΝΙΜΑ ΕΣΟΔΑ ΣΕ ΟΑΣ ΚΑΙ ΟΤΑ

Ο ΟΑΣ, εκτός του ότι ανέδειξε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου, παρείχε στοιχεία, καθώς και συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη σε διάφορους επενδυτές. Επίσης συνέβαλε αποφασιστικά στην αξιοποίηση των ΑΠΕ ιδίως στην υλοποίηση και προσέλκυση μεγάλων επενδύσεων για αιολικά πάρκα, ενώ εισήχθη σχετική τεχνογνωσία στο αντικείμενο αυτό.

Προέβη σε διάφορες ενέργειες και δράσεις ως προς τον τομέα αυτό. Καταρχάς, διοργάνωσε εκδηλώσεις με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών. Επίσης μερίμνησε για την εγκατάσταση ανεμομέτρων και καταμέτρησε το αιολικό δυναμικό της περιοχής.

Επιπλέον αξιοποίησε το ευρωπαϊκό πρόγραμμα THERMIE προκειμένου να κατασκευαστεί το 1993 η μεγαλύτερη και αποδοτικότερη ανεμογεννήτρια της Ν. Ευρώπης, ισχύος 500KW, στην περιοχή Μάρε της Ζήρου. Το έργο αυτό αποτέλεσε το εφαλτήριο για την κατασκευή αιολικών πάρκων στη Σητεία, το πρώτο κέντρο ανάπτυξης στον τομέα της αιολικής ενέργειας στην χώρα, καθώς και στο να καταστεί η Κρήτη το πρώτο νησί παγκοσμίως στον τομέα της αξιοποίησης ΑΠΕ. Με ενέργειες του ΟΑΣ κατασκευάστηκε στην ίδια περιοχή αιολικό πάρκο ισχύος 1,2 MW με αξιοποίηση του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα» (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2009).

Επιπροσθέτως, κατασκευάστηκε το Αιολικό Πάρκο «Ανεμόεσσα», ισχύος 5MW, στην περιοχή Αχλάδια-Μαρωνιά με την αξιοποίηση του αναπτυξιακού νόμου, ενώ με την

αξιοποίηση κονδυλίων του ευρωπαϊκού προγράμματος THERMIE κατασκευάστηκαν 2 αιολικά πάρκα στις περιοχές Αχλάδια και Κρυά, ισχύος 2,5 και 2,4 MW αντιστοίχως.

Με τις επενδύσεις στα αιολικά πάρκα ο ΟΑΣ συνέβαλε ποικιλοτρόπως στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Ως προς τον οικονομικό τομέα, παρατηρήθηκε εισροή εσόδων στην τοπική αγορά, τα οποία και κατανεμήθηκαν σε ιδιοκτήτες γης και πλήθος επαγγελματιών, ενώ «κινείται» η τοπική αγορά με τους μισθούς και αμοιβές που καταβάλλονται, καθώς και την παραγωγή νέων έργων. Επιπλέον, χάρις στο τέλος επί των εσόδων των αιολικών πάρκων που έχει επιβληθεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης, ο δήμος Σητείας αποκομίζει σε ετήσια βάση σημαντικά έσοδα για το ταμείο του.

Δεν θα πρέπει να αγνοηθεί και το γεγονός ότι έχει διαφημιστεί και προβληθεί η περιοχή σε πανευρωπαϊκό επίπεδο με αποτέλεσμα να την επισκέπτονται πλήθος τουριστών με ενδιαφέροντα που άπτονται των τομέων του περιβάλλοντος και των ΑΠΕ. Αυτό το γεγονός καταδεικνύει και την δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης μορφών εναλλακτικού τουρισμού σε εκτεταμένο επίπεδο και δη του εκπαιδευτικού, τεχνολογικού και οικολογικού τουρισμού

Τέλος, η είσπραξη σταθερών εσόδων από την εκμετάλλευση και την συμμετοχή στα αιολικά πάρκα δίνουν την δυνατότητα στον ΟΑΣ να διευρύνει τα πεδία δράσης του ώστε να μπορέσει να στηρίξει να προωθήσει περαιτέρω την τοπική ανάπτυξη (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2018).

2. ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ΟΑΣ με τα έργα, τα προγράμματα και τις επενδύσεις που προσήλκυσε και στηρίζει έχει συμβάλει αποφασιστικά στη δημιουργία άνω των 300 θέσεων εργασίας, οι οποίες δημιουργήθηκαν:

- στις υπηρεσίες του και τις κοινωνικές μονάδες που ίδρυσε και λειτουργεί (παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, «Βοήθεια στο σπίτι).
- στις επιχειρήσεις που διαχρονικά στηρίζει (Αιολικά Πάρκα, Αγροτουριστικές μονάδες, κλάδος παραδοσιακών γλυκών, βιοτεχνικές κλπ. επιχειρήσεις κ.α.)
- στα έργα που κατασκευάστηκαν και κατασκευάζονται. Έχουν δημιουργηθεί τόσες θέσεις ορισμένου χρόνου που ισοδυναμούν με 80 περίπου μόνιμες θέσεις.

Εκτός όμως από τις νέες θέσεις εργασίας ο ΟΑΣ με τα προγράμματα κατάρτισης και υποστήριξης σε ανέργους, βοήθησε περίπου 100 νέους και νέες στην εύρεση εργασίας,

οι οποίοι απέκτησαν εμπειρία και προϋπηρεσία από την συμμετοχή τους στα εν λόγω προγράμματα.

Το κόστος των θέσεων εργασίας που δημιούργησε ο ΟΑΣ είναι πολύ μικρότερο από το μέσο κόστος του αναπτυξιακού νόμου κ.α. πηγών (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2018).

3. ΣΥΝΕΔΡΙΑ -ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο ΟΑΣ έχει οργανώσει αρκετά επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες με θέμα την πράσινη ανάπτυξη, τις ΑΠΕ και γενικά το περιβάλλον.

Ενδεικτικά τον Σεπτέμβριο του 2010 είχε πραγματοποιηθεί διεθνής συνάντηση για την «Πράσινη Ανάπτυξη στην Πράξη», όπου διαπιστώθηκε ότι η Κρήτη πληροί τις προϋποθέσεις και προδιαγραφές για να αποτελέσει πρότυπο «Πράσινης Περιφέρειας» καθώς έχει παρουσιάσει συγκριτικά πλεονεκτήματα στον τομέα των ΑΠΕ (αιολικά πάρκα), τα οποία όμως θα πρέπει να αξιοποιήσει περαιτέρω με μέθοδο, ορθές πολιτικές, περιορισμό της γραφειοκρατίας, κίνητρα και αποκέντρωση. Επίσης, διοργάνωσε τον ίδιο χρόνο διημερίδα για την απελευθερωμένη αγορά ενέργειας στην Ν.Α. Ευρώπη (DEMSEE 2010).

Οι εισηγήσεις και τα συμπεράσματά των συνεδρίων αυτών αποτέλεσαν την βάση για την σύνταξη πρότασης ενός ολοκληρωμένου Ενεργειακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κρήτης από το Πολυτεχνείο Κρήτης.

Την επόμενη χρονιά συμμετείχε στο αντίστοιχο συνέδριο που διεξήχθη στην Σλοβενία με δικό του περίπτερο, στο οποίο προέβαλλε την ευρύτερη περιοχή της Σητείας ως «πράσινο προορισμό».

Τον Φεβρουάριο του 2016 οι δύο ΑΕ ΟΤΑ του δήμου Σητείας, ΟΑΣ και ΔΟΚΑΣ, συνδιοργάνωσαν ημερίδα με θέμα «Γεωπάρκο Σητείας: Παγκόσμιο Γεωπάρκο της UNESCO, Μοχλός Ανάπτυξης της Τοπικής Οικονομίας και του Εναλλακτικού Τουρισμού. Παραδείγματα από άλλα Ελληνικά και Παγκόσμια Γεωπάρκα», με αφορμή την ανακήρυξη μεγάλου τμήματος του δήμου Σητείας ως Παγκοσμίου Γεωπάρκου της UNESCO (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2018).

4. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ΟΑΣ, ως η αρχαιότερη, μαζί με το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. - ΨΗΛΟΡΕΙΘΗΣ Α.Α.Ε ΟΤΑ και την ΑΝΚΟ, δομή τοπικής ανάπτυξης στην Ελλάδα, λειτούργησε ως «σχολείο στελεχών» και υποστήριξε και άλλες δομές τοπικής ανάπτυξης. Ο Πρόεδρος, ο Διευθύνων Σύμβουλος του ΟΑΣ, καθώς και άλλα στελέχη και συνεργάτες του δίδαξαν σε σεμινάρια κατάρτισης στελεχών τοπικής ανάπτυξης, μετέφεραν εμπειρία και τεχνογνωσία και εκπαίδευσαν στα γραφεία και τα έργα του ΟΑΣ στελέχη από άλλες περιοχές.

Σε τοπικό επίπεδο, ο ΟΑΣ στήριξε την ίδρυση και καθιέρωση της «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ» Α.Ε., ενώ συμμετέχει στο Δ.Σ. και το μετοχικό της κεφάλαιο. Επίσης εκπόνησε τη μελέτη οργάνωσης και στήριξε την ίδρυση και λειτουργία της ΕΤ.ΑΝ.Ο.Λ., καθώς και της Κοινοτικής Επιχείρησης Τουριστικής Ανάπτυξης και Αξιοποίησης Παλαικάστρου, η οποία μετεξελίχθηκε στην Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης του Δήμου Ιτάνου. Παράλληλα στήριξε την ίδρυση της Κοινοτικής Επιχείρησης Ανάπτυξης Κοινότητας Χανδρά, που είναι σήμερα δημοτική επιχείρηση του Δ. Λεύκης.

Βασικά στελέχη άλλων φορέων είχαν προϋπηρεσία στον ΟΑΣ, απ' όπου απέκτησαν τεχνογνωσία και εμπειρία στη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.α., ενώ αρκετοί νέοι επιστήμονες και σπουδαστές ΑΕΙ και ΤΕΙ έχουν πραγματοποιήσει την πρακτική τους άσκηση στον οργανισμό ή έχουν λάβει βοήθεια στην εκπόνηση διπλωματικών, διδακτορικών κλπ. Πολλοί ακαδημαϊκοί και ειδικοί επιστήμονες έχουν ζητήσει και έχουν λάβει την συνδρομή του οργανισμού σε εκπαιδευτικές επισκέψεις και ασκήσεις (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2018).

5. ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο ΟΑΣ έχει προβάλλει και στηρίζει σε συνέδρια τα αιτήματα που προβάλλονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, στο Ευρωπαϊκό πλαίσιο της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης ιδίως των απομακρυσμένων και λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.

Συμμετέχει στα συνέδρια του ΟΟΣΑ και της C.P.M.R (=Διάσκεψη των Παράκτιων και Νησιωτικών Περιοχών της Ευρώπης), σε συνέδρια για την αξιοποίηση των ΜΟΠ και των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (LEDA, SAPIC, LEADER, INTERREG, THERMIE κ.α.), στα συνέδρια που οργανώνουν υπουργεία, η περιφέρεια Κρήτης, λοιποί φορείς της Αυτοδιοίκησης, Πανεπιστήμια και άλλοι κρατικοί, επιστημονικοί και πολιτιστικοί

φορείς, ενώ και ο ίδιος ο ΟΑΣ οργανώνει συνέδρια για την προώθηση τοπικών και περιφερειακών ζητημάτων.

Επιπλέον, έχει στηρίξει διαχρονικά την υλοποίηση έργων και προγραμμάτων στον ευρύτερο χώρο και ιδιαίτερα στις γειτονικές περιοχές της ΠΕ Λασιθίου, π.χ. το πρόγραμμα LEADER I του Οροπεδίου Λασιθίου (ύψους 600 εκατ. δρχ.) με έργα και δράσεις στους τομείς αγροτικών προϊόντων, βιοτεχνίας, Αγροτουρισμού, αναπλάσεων, επαγγελματικής κατάρτισης κλπ., το πρόγραμμα TERRA – DIAS στην Επαρχία Ιεράπετρας με έργα και δράσεις προστασίας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος, το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα «ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ» παροχής υπηρεσιών σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, το πρόγραμμα CONCREED για την διάδοση της Κρητικής Κουζίνας κ.α.

Άλλες αξιοσημείωτες δραστηριότητες του ΟΑΣ είναι η στήριξη της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας, της ΛΑΝΕ κλπ, του «Προγράμματος Συνεργασίας ΟΡΕΙΝΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ - ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΑΦΟΥ της Κύπρου», της «Πρότασης Συνεργασίας των Δήμων ΛΕΥΚΗΣ – ΠΑΦΟΥ» στον τομέα των μνημείων, της δημιουργίας αναπτυξιακών εταιριών και μεταφοράς τεχνογνωσίας στη διαχείριση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων στη Κύπρο κ.α., καθώς και η στήριξη του «Προγράμματος ανταλλαγής νέων μεταξύ των δήμων ΣΗΤΕΙΑΣ – ΛΑΒΑΛ της Γαλλίας» κ.α. Παράλληλα διαδραματίζει ενεργό ρόλο στις ελληνοτουρκικές σχέσεις των φορέων της ΠΕ Λασιθίου με φορείς του Νομού Αϊδινίου.

Τέλος αποτελεί ιδρυτικό μέλος της Εταιρίας «ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Ε.Ε.» η οποία θα μετεξελιχθεί σε εταιρία λαϊκής βάσης με σκοπό την δημιουργία επενδύσεων στο χώρο των ΑΠΕ (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Η ιδιωτική παρέμβαση στην ΠΕ Λασιθίου και οι δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης

Μονή Τοπλού

Η Ιερά Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Ακρωτηριανής και Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου Τοπλού Σητείας, βρίσκεται στο βορειοανατολικότερο άκρο της Κρήτης, 18 χιλιόμετρα ανατολικά της Σητείας, στο δρόμο προς το φοινικόδασος του Βάϊ. Είναι το μεγαλύτερο και το πιο χαρακτηριστικό μοναστήρι οχυρωματικού τύπου στην Ανατολική Κρήτη. Ιδρύθηκε τον 14ο αιώνα, σύμφωνα με τη μαρτυρία των υπολειμμάτων του τοιχογραφικού διάκοσμου στον αρχικό κεντρικό ναό της μονής (BIOSITIA.SA, 2018).

Αρχικά ονομαζόταν «Παναγία η Ακρωτηριανή», όπως προκύπτει από επίσημα έγγραφα και σφραγίδες του 15ου - 16ου αιώνα. Με την ονομασία «Τοπλού» αναφέρεται πρώτη φορά σε τουρκικό έγγραφο του 1673 και υπάρχουν αρκετές εκδοχές για την ετυμολογική προέλευση του ονόματός της. Πιθανότατα όμως προέρχεται από την τουρκική λέξη Τοπ (: μπάλα ή βόλι κανονιού), εξαιτίας ενός μικρού κανονιού το οποίο υπήρχε εκεί από την περίοδο της Ενετοκρατίας και προφύλασσε τη μονή από τους πειρατές, ενώ ειδοποιούσε τα γύρω χωριά εάν υπήρχε κίνδυνος. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή προέρχεται από τη συγκοπή της λέξης πλού(σιο), καθώς το μοναστήρι διέθετε τεράστια ακίνητη περιουσία (Δήμος Σητείας, 2018).

Στην μονή παράγονται προϊόντα όπως κρασί (με χαρακτηριστικές ποικιλίες τα λευκά Θραναθήρι και Βηλάνα, το κόκκινο Merlot-Syrah καθώς και η ποικιλία Λιάτικο από λιαστά σταφύλια), τσικουδιά και λάδι, ενώ έχουν κατασκευαστεί ελαιοτριβείο και τυποποιητήριο ελαιολάδου, καθώς και οινοποιείο και τυποποιητήριο κρασιού και τσικουδιάς. Τα προϊόντα που εξάγει η μονή φέρουν την ονομασία της (Βικιπαίδεια, 2018).

Ο ΟΑΣ είχε μεριμνήσει ιδιαίτερα (1995-1999) για τον οικισμό της μονής Τοπλού στο πλαίσιο της δράσης «Φυσιολατρική και Πολιτιστική Διαδρομή Επαρχίας Σητείας» του προγράμματος «Τουρισμός Πολιτισμός» από το Β΄ ΚΠΣ. Συγκεκριμένα είχε υλοποιήσει εργασίες αποπεράτωσης κτισμάτων, διαμόρφωσης και εξωραϊσμού περιβάλλοντος χώρου, ενώ μερίμνησε για προμήθειες ξενοδοχειακού εξοπλισμού για

δωμάτια και την παραδοσιακή ταβέρνα. Ο οικισμός της μονής ήδη λειτουργεί ως αγροτουριστική μονάδα (Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας, 2018).

ΕΠΕΝΔΥΣΗ «ΙΤΑΝΟΣ ΓΑΙΑ»

Η μονή αυτή έγινε ευρύτερα γνωστή για την συμμετοχή της στην μεγάλη επένδυση ύψους 100 εκατ. ευρώ με την ονομασία «Ίτανος Γαία» στη χερσόνησο Σίδερο της περιοχής Ιτάνου του δήμου Σητείας, σε μια έκταση 22.120,349 στρεμμάτων πλησίον της μονής, του φοινικοδάσους Βάι και του αρχαιολογικού χώρου της Ιτάνου.

Σύμφωνα με την εν λόγω επένδυση, προβλέπονται 1.200 θέσεις άμεσης απασχόλησης, κατασκευή ξενοδοχειακών συγκροτημάτων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, λιμενικά έργα, εμπορικά καταστήματα, αθλητικές και ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, γήπεδα γκολφ, κ.λπ. Στόχος της επένδυσης είναι ν' αυξηθούν οι αφίξεις των τουριστών στην περιοχή.

Το 1998 υπεγράφη σύμβαση παραχώρησης χρήσεως γης για τουριστική ανάπτυξη και εκμετάλλευση μεταξύ του εκκλησιαστικού Ιδρύματος «Παναγία η Ακρωτηριανή», στο οποίο είχε παραχωρηθεί η εν λόγω έκταση από την μονή το 1992, καθώς και της εταιρείας βρετανικών συμφερόντων “Loyalward L.t.d.” η οποία κηρύχθηκε ανάδοχος του έργου αυτού κατόπιν διεθνούς διαγωνισμού.

Το σωματείο «Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού» και 140 κάτοικοι της Κρήτης, προσέφυγαν στο ΣτΕ, ζητώντας την ακύρωση της επένδυσης, επισημαίνοντας ότι η εν λόγω επένδυση έχει σχεδιαστεί εντός του δικτύου NATURA 2000.

Στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατατέθηκε σχέδιο ΠΔ για την έγκριση «Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης "Ίτανος Γαία" στη θέση χερσονήσου Σίδερο, στην περιοχή Ιτάνου, του Δήμου Σητείας της περιφέρειας Κρήτης». Με το εν λόγω σχέδιο επιχειρείται η έγκριση Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. ακινήτου 22.120,349 στρεμμάτων που βρίσκεται πλησίον του Φοινικοδάσους Βάι και της Ιεράς Μονής «Παναγίας Ακρωτηριανής και Αγίου Ιωάννου Θεολόγου» (Τοπλού).

Το δικαστήριο με την υπ' αριθμ. 29/2015 γνωμοδότηση, έκρινε νόμιμο το σχέδιο διατάγματος. Για να υπαχθεί η επένδυση στις διαδικασίες στρατηγικών επενδύσεων

συνεκτιμήθηκαν τόσο η δημιουργία 1.200 θέσεων άμεσης απασχόλησης -οι οποίες εκτιμήθηκε ότι θα συμβάλουν στη δημιουργία και έμμεσων θέσεων εργασίας-, όσο και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε περιφερειακό επίπεδο μέσω της βελτίωσης του τουρισμού και η αύξηση των αφίξεων τουριστών. Επιπλέον απέρριψε τις προσφυγές με το σκεπτικό ότι η υλοποίηση της επένδυσης «δεν θα έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις προστατευόμενες περιοχές», εντός των οποίων θα υλοποιηθεί η επένδυση, ούτε όμως τίθεται ζήτημα διασφάλισης της συνολικής συνοχής του δικτύου NATURA 2000 (Εγκριση Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης "Ίτανος Γαία", 2015).

Τον Μάιο του 2016 υπέβαλλαν αίτηση στο ΣτΕ 17 φορείς και 123 πολίτες με την οποία ζητούσαν να ακυρωθεί ως αντίθετο στην ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία το από 7.3.2016 ΠΔ, με το οποίο εγκρίθηκε το Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. «Ίτανος Γαία» στη θέση της χερσονήσου Σίδερο, στην περιοχή Ιτάνου του δήμου Σητείας της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς και η ΣΜΠΕ του εν λόγω σχεδίου.

Παράλληλα, τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, οκτώ φορείς και συγκεκριμένα η Οικολογική Παρέμβαση Ηρακλείου, ο Περιβαλλοντικός Σύλλογος Ιτάνου, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, οι Φίλοι της Φύσης "Naturefriends Greece", ο Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA, ο Περιβαλλοντικός Σύλλογος Ρεθύμνου, ο Σπηλαιολογικός Όμιλος Κρήτης και η Ένωση Αγροτουρισμού Κρήτης έχουν κάνει καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζοντας στην καταγγελία τους ότι η επένδυση θα πλήξει τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA 2000 (Σφακιανάκη, 2017).

Η Ολομέλεια του ΣτΕ με τις αποφάσεις 1705 και 1706/2017 απέρριψε τις αιτήσεις του Μαΐου και έτσι άναψε το πράσινο φως για την υλοποίηση της εν λόγω επένδυσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την βιβλιογραφία, τις συνεντεύξεις και τα επίσημα στοιχεία που παρατίθενται στο παράρτημα, μπορούν να εξαχθούν ποικίλα και χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά τόσο για τις αναπτυξιακές εταιρείες όσο και την τοπική αυτοδιοίκηση γενικότερα.

Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει διαδραματίσει σε διαχρονικό επίπεδο έντονο πολιτικό και δημοκρατικό-συμμετοχικό χαρακτήρα και θεωρείται ένας κατεξοχήν θεσμός του δημοκρατικού πολιτεύματος, καθώς δίνεται η δυνατότητα να εκφραστεί η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας σε δημόσια ζητήματα με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις. Το γεγονός ότι απέκτησε δύο βαθμίδες ενίσχυσε σε ουσιαστικό βαθμό τον ρόλο της, με δεδομένο ότι οι πολίτες δύνανται να συμμετέχουν πιο ενεργά σε περισσότερα επίπεδα και κέντρα αποφάσεων, καθώς και σε περισσότερες και σημαντικότερες δημόσιες υποθέσεις (Παπαδημητρίου, 1997). Οι συνενώσεις των δήμων κατέδειξαν ότι η αυτοδιοίκηση α' βαθμού αποτελεί την πλέον ενδεδειγμένη χωρική μονάδα προκειμένου να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν αποτελεσματικά τοπικές πολιτικές που θα συντελέσουν στην τοπική ανάπτυξη και αποτελεί υψίστης σημασίας ζήτημα η οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ (Χριστοφάκης, 2001).

Κατά την περίοδο της Μεταπολίτευσης και με δεδομένο ότι στόχος την εποχή εκείνη ήταν να ενισχυθεί η διοικητική αποκέντρωση και να προωθηθεί η περιφερειακή ανάπτυξη. Με δεδομένα αυτά παρατηρήθηκε αναβάθμιση του πολιτικού και διοικητικού χαρακτήρα, ενώ προστέθηκε ο αναπτυξιακός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης (Σαπουνάκης, 1998). Σημείο τομή αποτέλεσε ο ν. 1416/1984, ο οποίος απέδωσε στην τοπική αυτοδιοίκηση αναπτυξιακό χαρακτήρα, που ενεργοποιήθηκε με την δυνατότητα ίδρυσης ή συμμετοχής σε επιχειρήσεις των ΟΤΑ. Οι ΟΤΑ χρησιμοποίησαν τις επιχειρήσεις αυτές για την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων που ταλάνιζαν την περιοχή και για να αποκτήσουν την δυνατότητα παρέμβασης στην τοπική αγορά. Οι επιχειρήσεις αυτές ήταν συνυφασμένες με συγκεκριμένες αρμοδιότητες και όχι με ευρύτερες παρεμβάσεις που είχαν διαδημοτικό/διακοινοτικό χαρακτήρα (Σαπουνάκης, 1998).

Σύντομα όμως διαπιστώθηκε η ανάγκη συστηματοποίησης και εξορθολογισμού της μέχρι τότε ανεξέλεγκτης επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΟΤΑ καθώς ιδρύονταν σωρηδόν επιχειρήσεις, οι οποίες ήταν τύποις Α.Α.Ε. ΟΤΑ, ενώ στην ουσία περιορίζονταν στην υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και συμπεριλαμβάνονταν

στο ίδιο καθεστώς με τις λοιπές ΑΕ, ενώ υφίσταντο την παρέμβαση των τοπικών αρχών. Για τον λόγο αυτό και τέθηκε σε ισχύ ο ΚΔΚ (ν. 3463/2006), την λογική του οποίου συνεχίζουν οι νόμοι Καλλικράτης και Κλεισθένης, που περιορίζει τον αριθμό και το πεδίο δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων αυτών και καθορίζει το σύστημα προσλήψεων και αμοιβών.

Ο ΟΑΣ αποτελεί ένα επιτυχημένο παράδειγμα Α.Α.Ε. ΟΤΑ καθώς πληροί τις απαιτούμενες προδιαγραφές και προβαίνει σε ποικίλες δράσεις για την τοπική ανάπτυξη και συνεπώς την ωφέλεια της τοπικής κοινωνίας της Σητείας. Παράλληλα είναι από τις Α.Α.Ε. που αποκομίζουν σταθερά έσοδα, σε αντίθεση με άλλες αναπτυξιακές εταιρείες που αντιμετωπίζουν ταμειακά και οικονομικά προβλήματα, ενώ με τα αιολικά πάρκα έχει συμβάλλει στην ανάπτυξη του τόπου τόσο στον τομέα της απασχόλησης, με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας τακτικού και προσωπικού ορισμένου χρόνου, όσο και στον τομέα της προβολής του τόπου και ανάδειξης του συγκριτικού πλεονεκτήματος της περιοχής που είναι οι ΑΠΕ.

Σύμφωνα με τον κο Πετράκη, ιδρυτή και πρώτο πρόεδρο του ΟΑΣ, ο οργανισμός έχει να αντιμετωπίσει ορισμένους ανασταλτικούς παράγοντες για την εξ ολοκλήρου υλοποίηση του οράματός του για την ίδρυση του οργανισμού, με κυριότερο απ' όλα την έντονη γραφειοκρατία. Οι αποφάσεις για τις τοπικές υποθέσεις λαμβάνονται σε κεντρικό και όχι σε τοπικό επίπεδο με αποτέλεσμα να μην ισχύει στην πράξη η αρχή της επικουρικότητας και της εγγύτητας στους πολίτες.

Όσον αφορά στο νομοθετικό πλαίσιο, ο ν. 1416/1984 είχε πιο ευέλικτο χαρακτήρα για τις αναπτυξιακές ΑΕ, σε σχέση με τον ν. 3463/2006, με αποτέλεσμα να μην περιορίζονται μόνο σε τομείς με κοινωνικό πρόσημο, αλλά και να μετέχουν και να υλοποιούν επενδύσεις και προγράμματα. Εντούτοις προέκυψε η ανάγκη αυστηροποίησης και συστηματοποίησης του όλου πλαισίου λειτουργίας των εταιρειών αυτών καθώς παρατηρήθηκαν φαινόμενα διαφθοράς, κακοδιοίκησης και κακοδιαχείρισης, σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΟΑΣ κο Τσαντάκη Μανώλη.

Επιπλέον οι εκάστοτε δημοτικοί άρχοντες παρενέβαιναν στον τομέα των προσλήψεων, με αποτέλεσμα την ανάλογη παρέμβαση του κράτους με τον ν. 2190/1994 (νόμος Πεπονή). Στο καθεστώς αυτό εντάχθηκαν και οι αναπτυξιακές εταιρείες με τον ν. 2527/1997 (αρ. 1 § 1, εδ. γ), ο οποίος τροποποιεί διατάξεις του ν. 2190/1994.

Επιπρόσθετα ο ν. 3463/2006, ξεχώρισε τις αναπτυξιακές εταιρείες ως προς τις δραστηριότητες, με αποτέλεσμα ο ΟΑΣ να δεσμεύεται σε ανάληψη συγκεκριμένων πεδίων δράσης.

Οι αναπτυξιακές εταιρείες παράλληλα, αντιμετώπισαν εμπόδια από το νομοθετικό πλαίσιο που τους προκάλεσε δυσχέρειες στην εκπλήρωση των στόχων τους. Χαρακτηριστικό πρόβλημα είναι η σύγχυση που προκλήθηκε ως προς το νομικό καθεστώς των αναπτυξιακών εταιρειών, το οποίο δεν ήταν ξεκάθαρο. Το κράτος άλλοτε τις αντιμετώπιζε ως ΑΕ, ιδίως στον τομέα της φορολογίας, και άλλοτε ως δημόσιο τομέα, ιδίως στον τομέα των προσλήψεων και των αμοιβών. Το νομοθετικό πλαίσιο εξάλλου ομαδοποιούσε όλες τις Αναπτυξιακές Εταιρείες με τις λοιπές Α.Ε., ασχέτως του διαφορετικού τους χαρακτήρα.

Το αρ. 16,§1 του ν. 4483/2017¹² είχε στόχο να ξεκαθαρίσει το καθεστώς των αναπτυξιακών ΑΕ, ενώ προς την ίδια κατεύθυνση είναι και η γνωμοδότηση της Τριανταφυλλοπούλου στο ερώτημα του ΚΗΜΔΗΣ *«Ποια είναι η διαδικασία σύναψης συμβάσεων εκτέλεσης έργων-διενέργειας προμηθειών και ανάθεσης υπηρεσιών και μελετών από τις Αναπτυξιακές εταιρίες ΟΤΑ»*, που λέει ότι: «Οι αναπτυξιακές εταιρίες Ο.Τ.Α αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου και λειτουργούν με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και τις διατάξεις του ν.3463/2006 και 3852/2010, όπως οι διατάξεις αυτές έχουν τροποποιηθεί, συμπληρωθεί, αντικατασταθεί και ισχύουν σήμερα» ενώ καταλήγει με το συμπέρασμα ότι «οι αναπτυξιακές εταιρίες συνάπτουν συμβάσεις εκτέλεσης έργων, διενέργειας προμηθειών και ανάθεσης μελετών και προμηθειών, κατά τις διατάξεις του ν.2190/1920 όπως ισχύει σήμερα» (Γνωμοδότηση για το ΚΗΜΔΗΣ, 2017).

Εν κατακλείδι, το πρόσημο της συνεισφοράς της τοπικής αυτοδιοίκησης στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, στο πρόσωπο του ΟΑΣ μπορεί να χαρακτηριστεί θετικό, καθώς οι δράσεις του έχουν συμβάλει θετικά στην τοπική ανάπτυξη, καθώς δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας, παρατηρήθηκε αύξηση στον τουρισμό και δη τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού δεδομένου ότι μεταξύ άλλων αναδείχθηκαν και φυσικά τοπία που αποτελούν πόλο έλξης για χιλιάδες επισκέπτες από το εξωτερικό.

¹²Βλ. αρ. 16§1, ν. 4483/2017: «Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ δεν ανήκουν στους φορείς του δημοσίου τομέα, δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από ΟΤΑ, δεν υλοποιούν αυτοδιοικητικές αρμοδιότητες και δεν ανήκουν σε ΟΤΑ κατά την έννοια της επίτευξης αυτοδιοικητικού σκοπού. Ο έλεγχος και η εποπτεία επί των εταιρειών αυτών γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικότερες διατάξεις».

Επίσης, αξιοποιήθηκαν οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας και η Κρήτη αναδείχθηκε νησί πρότυπο στον τομέα αυτό. Εξάλλου αρκετές από τις δράσεις που έγιναν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, προσελκύστηκαν και υλοποιήθηκαν κατόπιν πρωτοβουλίας και ενεργειών του ΟΑΣ, ο οποίος διαθέτει και την απαιτούμενη τεχνογνωσία.

Θα είναι τέλος σημαντικό να επισημανθεί και η θετική απήχηση στην τοπική κοινωνία που είχαν οι αρχικές πρωτοβουλίες και επενδύσεις του ΟΑΣ στον τομέα των ΑΠΕ. Η μετέπειτα όμως άναρχη επέλαση των ΑΠΕ στους ορεινούς όγκους της Σητείας, συχνά δίπλα σε οικισμούς, όπως πχ στην περιοχή της Ιτάνου έχει δυσμενήσει τους κατοίκους και, όπως επεσήμανε ο ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος σε περιβαλλοντικά ζητήματα εκπρόσωπος της περιφερειακής παράταξης «Μία Κρήτη» κος Ανηψητάκης Αντώνιος, «κατάφερε» να δυσφημίσει τις ΑΠΕ. Ο στόχος του ΟΑΣ που είναι η τοπική πρόοδος και η προώθηση του κοινωνικού οφέλους και όχι η στείρα επιδίωξη κέρδους, είναι κάτι που έχει εντυπωθεί στην συνείδηση της τοπικής κοινωνίας και δεν αμφισβητείται ως κίνητρο, όπως ξεκαθάρισε ο κος Ανηψητάκης, ο οποίος εκπροσωπεί μια συγκεκριμένη φιλοσοφία στον τομέα των ΑΠΕ και εν γένει της ενέργειας και θεωρεί πως τέτοιες επενδύσεις από τοπικούς φορείς όπως ο ΟΑΣ όταν γίνονται με προσοχή και ευαισθησία στο τοπίο και με τη συναίνεση της τοπικής κοινωνίας είναι επιθυμητές και χρήσιμες και δυνητικά θα μπορούσαν να είναι πρότυπο για την χωροθέτηση τέτοιων μονάδων.

Πιο αναλυτικά, είναι υπέρμαχος των ΑΠΕ και της εξοικονόμησης αντί της εξόρυξης υδρογονανθράκων και επισημαίνει την ανάγκη απεξάρτησης της Κρήτης από τα ορυκτά καύσιμα. Παρόλα αυτά διευκρινίζει ότι δεν αρκεί απλώς «ν' αλλάξει το ενεργειακό ρούχο» και να αντικατασταθούν τα ορυκτά καύσιμα με ΑΠΕ. Ο ίδιος προκρίνει όχι μόνο την ανάγκη αλλαγής ενεργειακής συμπεριφοράς, αλλά και την γενικότερη ανάγκη αλλαγής του κυρίαρχου καταναλωτικού παραδείγματος.

Θεωρεί ότι βρισκόμαστε σε πολιτισμικό μεταίχμιο και επείγει η ανάγκη απεξάρτησης της ευτυχίας από την κατανάλωση. Η Ελλάδα και η Κρήτη ιδιαίτερα είναι προνομιακός τόπος για μια τέτοια αλλαγή προτύπου. Είναι κατά της άκριτης υιοθέτησης οτιδήποτε βρίσκεται στη μόδα. Είναι κατά του να ανοίγονται τρύπες για τεράστιες ΑΠΕ σε γεωπάρκα και περιοχές NATURA, αλλά προτάσσει την ανάγκη να συνυπάρχει αρμονικά ο άνθρωπος με την φύση και να προβαίνει σε κατάλληλες ενέργειες προκειμένου να αναδεικνύει τα διάφορα «μνημεία» της. Επίσης θέτει ως απόλυτη προτεραιότητα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σε κάθε περίπτωση.

Επιπλέον είναι αντίθετος σε μια δογματική προσήλωση στην εξάπλωση των ΑΠΕ εάν ταυτόχρονα υποβαθμίζεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Τέλος επισημαίνει την ανάγκη προτεραιοποίησης της ενεργειακής εξοικονόμησης από την πλευρά της Αυτοδιοίκησης- που οφείλει να πρωταγωνιστήσει στον τομέα αυτό παρά τις εγγενείς της αδυναμίες- και των συνεταιριστικών επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, καθώς οι μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες δεν θα δώσουν ποτέ προτεραιότητα στην εξοικονόμηση επειδή δεν αναμένουν οικονομικά οφέλη (Ανηψητάκης, 2018).

Οι απόψεις του κ. Ανηψητάκη βρήκαν επιβεβαίωση στο παράδειγμα της μεγάλης επένδυσης Μονής Τοπλού, για την οποία όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, υπήρξε αντίδραση της τοπικής κοινωνίας, η οποία ήταν αρνητική καθώς έκρινε ότι με την εν λόγω επένδυση δεν υπήρχε η κατάλληλη μέριμνα προστασίας του φυσικού τοπίου.

Τηρουμένων των αναλογιών και δεδομένων των δυσκολιών που έχουν εμφανιστεί κατά καιρούς, ο ΟΑΣ έχει συμβάλει σημαντικά στην τοπική ανάπτυξη, έχοντας μάλιστα αποτελέσει πρωτοπόρος σε τομείς όπως οι ΑΠΕ, ένα εγχείρημα το οποίο -όπως ήδη επισημάνθηκε- συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της περιοχής, όπως ήταν και το όραμα που είχε ο ιδρυτής του όταν ίδρυσε τον οργανισμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anon. (1998). Συνταγματική Ιστορία της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. *Τετράδια Αυτοδιοίκησης*, τ. 1, σελ. 27-37.

BIOSITIA.SA (2018). *BIOSITIA.SA*. [Ηλεκτρονικό]
< <http://www.biositia.gr/el/toplou-monastery-52/history-69>>
[Πρόσβαση 28 Νοέμβριος 2018].

Dornbusch, R. & Fischer, S. (1993). *Μακροοικονομική*. Αθήνα: Κριτική.

Ανδρικοπούλου, Ε. (1994). Περιφερειακή πολιτική στη δεκαετία του 1980. Στο: Π. Γετίμης, Ν. Μαραβέγιας & Γ. Καυκαλάς, επιμ. *Αστική και περιφερειακή ανάπτυξη: θεωρία, ανάλυση και πολιτική*. Αθήνα: Θεμέλιο, σελ. 347-383.

Ανηψητάκης, Α. (2018). *Εξόρυξη Υδρογονανθράκων στην Κρήτη - Τα πολιτικά ναρκωτικά τυφλώνουν*. [Ηλεκτρονικό]
< <http://miakriti.gr>>
[Πρόσβαση 7 Δεκέμβριος 2018].

Βικιπαίδεια (2018). *Βικιπαίδεια*. [Ηλεκτρονικό]
< <https://el.wikipedia.org>>
[Πρόσβαση 28 Νοέμβριος 2018].

Γεωπάрко Σητείας (2018). *Φυσικό Πάρκο Σητείας*. [Ηλεκτρονικό]
< <http://www.sitia-geopark.gr/activities/geotourism.aspx>>
[Πρόσβαση 31 10 2018].

Γνωμοδότηση για το ΚΗΜΑΗΣ (2017) Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία.

Δήμος Σητείας, (2018). *Δήμος Σητείας*. [Ηλεκτρονικό]
< <http://www.sitia.gr>>
[Πρόσβαση 31 10 2018].

Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικοπολιτιστικής Ανάπτυξης Σητείας, n.d. *ΔΟΚΑΣ*.
[Ηλεκτρονικό]
< <https://dokassitia.wordpress.com>>
[Πρόσβαση 31 10 2018].

Έγκριση Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης "Ίτανος Γαία"
(2015) Χ. Ντουχάνης.

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2011). *Ελληνική Στατιστική Αρχή*. [Ηλεκτρονικό]
< <http://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous>>

[Πρόσβαση 4 Δεκέμβριος 2018].

Ευσταθιάδης, Δ. (1998). Μια αποτίμηση των δημοτικών επιχειρήσεων. *Τετράδια Αυτοδιοίκησης*, τ. 3, σελ. 15-17.

Μιχελιουδάκης, Γ. (1990). *Μελέτη Σκοπιμότητας για την ίδρυση και οργάνωση της Αναπτυξιακής Εταιρείας Κρήτης*, Αθήνα: ΕΕΤΑΑ.

Μπέλλης, Β. (2001). Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως μηχανισμοί στήριξης της επιχειρηματικότητας. *Τετράδια Αυτοδιοίκησης*, τ. 1, σελ. 113-119.

Μπέσιλα-Βήκα, Ε. (2010). *Τοπική Αυτοδιοίκηση*. Γ' επιμ. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Μπραουδάκης, Γ. & Σταύρου, Β. (1998). Δημοτικές "Επιχειρήσεις": Μια απόπειρα αποτίμησης της εμπειρίας. *Τετράδια Αυτοδιοίκησης*, τ. 3, σελ. 59-64.

ΟΑΣ Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ (2018). *Κωδικοποίηση Καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία " Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ"*. Σητεία, ΟΑΣ Αναπτυξιακή ΑΕ ΟΤΑ.

Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (2009). *Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.)*. [Ηλεκτρονικό]

< <http://www.oas.gr>>

[Πρόσβαση 31 10 2018].

Παλαιολόγου, Χ. (1998). Τα προβλήματα του θεσμού των δημοτικών επιχειρήσεων μετά τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις. Ανάγκη διατήρησης και ανάπτυξής του. *Τετράδια Αυτοδιοίκησης*, τ. 3, σελ. 10-14.

Παπαδημητρίου, Γ. (1997). Επτά προτάσεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, τ. 2.

- Παυλόπουλος, Π. & Αλογοσκούφης, Γ. (2006). *Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο νόμου "Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων"*, Αθήνα: 2006.
- Σαπουνάκης, Τ. (1998). 1984-1998 Δεκαπέντε χρόνια επιχειρηματικής δραστηριότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. *Τετράδια Αυτοδιοίκησης*, τ. 2, σελ. 122-149.
- Σφακιανάκη, Β. (2017). *Παγκρήτιο Δίκτυο Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Οικοκρήτη*. [Ηλεκτρονικό]
< <http://www.oikokriti.gr/2017/02/blog-post.html#more>>
[Πρόσβαση 22 Νοέμβριος; 2018].
- Τριανταφυλλοπούλου, Α. (2004). *Οι Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης.
- Τριανταφυλλοπούλου, Α. & Κωστής, Γ. (2016). *Ιστορία των κυβερνητικών και διοικητικών θεσμών στην Ελλάδα*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.
- Χλέπας, Ν. (1999). *Η τοπική διοίκηση στην Ελλάδα. Ο διαλεκτικός ανταγωνισμός της αποκέντρωσης με την αυτοδιοίκηση*. Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Σάκκουλας.
- Χριστοφάκης, Μ. (2001). *Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στο: Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική*. Αθήνα: Παπαζήσης, σελ.. 258.
- Χρυσανθάκης, Χ. (2015). *Τοπική Διοίκηση-Αποκεντρωμένη Διοίκηση*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ.
- Ψυχάρης, Γ. & Πετράκος, Γ. (2016). *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*. 2η επιμ. Αθήνα: Κριτική.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΥΛΙΚΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ:

- Ανηψητάκης Αντώνιος, εκπρόσωπος της περιφερειακής παράταξης «Μία Κρήτη»
- Πετράκης Νικόλαος, πρώην δήμαρχος Σητείας και ιδρυτή του ΟΑΣ
- Τσαντάκης Μανώλης, πρόεδρος του ΟΑΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (εστάλη στον γράφοντα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)

- ✓ Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (2018). *Ο Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (ΟΑΣ) και το έργο του*, Σητεία: Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.
- ✓ Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Σητείας (2019). *Τεχνικό Πρόγραμμα Έργων 2019*, Σητεία: Δήμος Σητείας
- ✓ Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Σητείας (2018). *Τεχνικό Πρόγραμμα Έργων 2018*, Σητεία: Δήμος Σητείας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Τα έργα και τα προγράμματα στα οποία έχει συμβάλει ο ΟΑΣ από το 1988.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
1.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ & ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	LEADER Υπ.ΓΕΩΡΓΙΑΣ	3.402.465,15 €
2.ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΑΣ ΙΣΧΥΟΣ 500 KW.	ΕΟΚ/D.G XVII	880.410,86 €
3. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	ΜΟΠ ΚΡΗΤΗΣ	355.099,05 €
4.ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΩΝ	ΜΟΠ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	184.886,28 €
5.ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΙΟΑΕΡΙΟΥ ΑΠΟ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΤΑΦΙΔΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ	ΜΟΠ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	146.735,14 €
6.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΩΝ ΜΜΕ	ΜΟΠ ΚΡΗΤΗΣ	67.498,17 €
7.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	Ε.Κ.Τ., ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ, EUROFORM, NOW	525.566,42 €
8.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	LEDA /ΕΟΚ	29.347,03 €
9.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (1990-93)	SPEC	45.487,89 €
10.ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	SAPIC ΕΟΚ/Γ.Δ XVI	67.498,17 €
11. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	SAPIC ΕΟΚ/Γ.Δ XVI	58.694,06 €
12. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (1990-1991)	ΕΟΚ (Γ.Δ.ΧΙ)	44.020,54 €
13. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER II ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	LEADER Υπουργείου Γεωργίας	3.521.643,43 €
14. ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΜΕ	LEADER	67.498,17 €

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
15. ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	LEADER	86.573,73 €
16. ΜΝΗΜΕΙΑ ΕΠ. ΣΗΤΕΙΑΣ	INTERREG II	440.205,43 €
17. ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ 2,5 MW	ΕΕ(Γ.Δ. XVII) THERMIE	3.228.173,15 €
18. ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ 2,4 MW	ΕΕ (Γ.Δ. XVII) THERMIE	3.228.173,15 €
19. ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ 5 MW	v. 1892/90	6.456.346,29 €
20. ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ 1,2 MW	ΕΠΑΝ	1.907.556,86 €
21. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2ΚΠΣ/ΕΟΤ- ΕΕ	2.212.765,96 €
22. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2ΚΠΣ /ΑΝΑΠΤ.ΚΡΗΤΗΣ- ΕΕ	85.106,38 €
23. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ TERRA – DIAS	ΕΕ/DGXVI, – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	29.347,03 €
24. ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΖΑΚΡΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΤΑΝΟΥ	ΥΠ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	665.984,24 €
25. ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΑ ΑΧΛΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΚΡΥ ΓΙΑΛΟΥ	ΥΠ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	894.484,55 €
26. ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΓΟΥΔΟΥΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΗΣ	ΥΠ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ.	668.851,18 €
27. ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΕΠ. ΣΗΤΕΙΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER II	352.164,34 €
28. ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΑΚΡΥ ΓΙΑΛΟΥ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	500.398,69 €
29. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΜΑΚΡΥ ΓΙΑΛΟΥ & ΛΕΥΚΗΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	493.210,81 €
30. ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΙΚΡΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	YOUTHSTART, ADAPT.κ.λ.π	29.347,03 €
31. ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	96.845,19 €

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
32. ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ	1.869.405,72 €
33. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΥΠΕΧΩΔΕ	88.041,09 €
34. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΛΙΚΟΥ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ΕΠ Κρήτης 2000-2006	71.400,00€
35. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	33.500€
36. ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	12.000€
37. ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	16.000€
38. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΣΗΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΗ ΑΓΟΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗ (DEMSEE 2010)	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	12.500€
39. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΗΤΕΙΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ: «ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ»	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	37.500€
40. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ – ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ (ΕΟΤ)	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	16.500€
41. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΜΕ ΤΙΤΛΟ: “VISITGREECE”	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	11.000€
42. ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	4.000€

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
43. ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	3.000€
44. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ «Ο ΤΡΟΧΟΣ», ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΕΣ»	ΕΠ»ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ» 2007-2013, ΔΡΑΣΗ 3: «ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΓΙΑ ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ»	535.000€
45. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ «ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ», ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: «ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»	ΕΠ»ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ» 2007-2013, ΔΡΑΣΗ 7: «ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»	600.500€
46. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ (ΦΕΣΤΙΒΑΛ) ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ (2012-2013)	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2007-2013 & ΙΔΙΟΙ ΠΟΡΟΙ ΟΑΣ	58.200€ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ & 51.800€ ΑΠΟ ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΟΑΣ
47. ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ – ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ (ΕΤΑΙΡΟΣ 2) ΓΙΑ ΤΟ ΈΡΓΟ ΤΟΠΩΝ ΕΥΦΟΡΙΑ «ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ»	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2007-2013 & ΙΔΙΟΙ ΠΟΡΟΙ ΟΑΣ	7.683,12€
48. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕ.Κ. ΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΕΙΔΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΗΤΗ-ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	60.000 €
49. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΕΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ ΚΑΙ ΕΤΑΜ Α.Ε.)	ΟΣΑΑ ΣΤΙΣ ΞΕΡΟΚΑΜΑΡΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΟΛΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	120.000 €
50. ΠΡΑΞΗ ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΠΟΛΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	6.000 €

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΩΝ		
51. ΣΧΕΔΙΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	15.000 €
52. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	10.700 €
53. ΜΕΛΕΤΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΔΟΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: ΑΣΤΕΡΟΣΧΟΛΕΙΟ – ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟ ΣΤΗΝ ΘΕΣΗ ΑΓΙΑ-ΦΩΤΙΑ ΣΗΤΕΙΑΣ	ΟΑΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ (ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ)	15.320 €

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΟΑΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ	
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΨΟΣ 10 ΔΙΣ ΔΡΧ
(ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΨΟΣ 3 ΔΙΣ ΔΡΧ
ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΨΟΣ 20 ΔΙΣ ΔΡΧ
ΕΙΣΡΟΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΨΟΣ 10 ΔΙΣ ΔΡΧ
ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	300
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΑΞΙΑ 1 ΔΙΣ ΔΡΧ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΟΑΣ (ΑΠΟ ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΨΟΣ 100 ΕΚΑΤ. ΔΡΧ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ (ΑΠΟ ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΨΟΣ 100 ΕΚΑΤ. ΔΡΧ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΕΡΓΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	100
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΣΕ 100 ΑΤΟΜΑ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΣΕ 90 ΠΑΙΔΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»)	ΣΕ 80 ΑΤΟΜΑ
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΣΕ 2100 ΑΤΟΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	12
ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	105
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΣΩΝ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	25
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	100
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	60

2. Ερωτήσεις που έγιναν στις συνεντεύξεις.

Στον κο Ανηψητάκη

- ✓ Ποια είναι η στάση σας απέναντι στις ενέργειες και δράσεις του ΟΑΣ;
- ✓ Ποια είναι η στάση σας απέναντι στις επενδύσεις του ΟΑΣ στον τομέα των ΑΠΕ και των αιολικών πάρκων;
- ✓ Ποια είναι η φιλοσοφία σας σχετικά με την έννοια της ανάπτυξης;

Στον κο Πετράκη

- ✓ Ποιο ήταν το όραμά σας όταν ιδρύσατε τον ΟΑΣ;
- ✓ Πώς προσεγγίζετε την έννοια της ανάπτυξης;
- ✓ Η πορεία του οργανισμού και οι δράσεις του θεωρείτε ότι έχουν υλοποιήσει το όραμα αυτό; Αν όχι, ποιους θεωρείτε ανασταλτικούς παράγοντες;

Στον κο Τσαντάκη

- ✓ Ποια ήταν η συνεισφορά του ΟΑΣ στην τοπική ανάπτυξη και δη στο κοινωνικό όφελος και με τι έργα και δράσεις συνέβαλε σ' αυτή; Πώς εισπράττετε την στάση της τοπικής κοινωνίας;
- ✓ Ποια τα οφέλη και ποια τα αρνητικά στοιχεία των ν. 1416/1984 και ν. 3463/2006, που επηρέασαν τον τρόπο λειτουργίας του ΟΑΣ; Μπορούμε να πούμε ότι κάποιο από τα δυο αυτά νομικά πλαίσια διευκόλυνε περισσότερο το έργο του οργανισμού και αν ναι ποιο;
- ✓ Ποιοι παράγοντες έχουν δυσχεράνει την λειτουργία του ΟΑΣ;

Ε.Π.
**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)
Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Ταύρος
τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479
www.ekdd.gr